

Sjukhusstyrelse Ystad verksamhetsberättelse 2023

Innehållsförteckning

Region Skånes vision och övergripande mål.....	3
Förord förvaltningschef.....	4
Omställningsarbetet.....	8
Framtidens hälsosystem och vårdens omställning	9
1. Övergripande mål: Bättre liv och hälsa för fler.....	9
2. Övergripande mål: Tillgänglighet och kvalitet.....	12
3. Övergripande mål: Hållbar utveckling i hela Skåne	33
4. Övergripande mål: Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet...	35
5. Övergripande mål: Långsiktigt stark ekonomi.....	51
Produktion	55
Framsynt miljöarbete	57
Robusta och säkra verksamheter	59

Region Skånes vision och övergripande mål

Visionen, som gäller för hela organisationen och dess verksamheter är Framtidstro och livskvalitet. Genom de fem målen, som vänder sig till all verksamhet ska vi nå visionen. Våra resurser är medarbetarna, verksamheten och ekonomin. Vår organisationskultur utgår från de gemensamma värderingarna: välkomnande, drivande, omtanke och respekt. Detta gäller i allt ledarskap, medarbetarskap liksom i alla möten med de vi finns till för och samverkar med.

Bättre liv och hälsa för fler: Ett mål med utåtriktat fokus på de vi är till för – befolkning, patienter, brukare, resenärer, besökare, kunder, samverkanspartners, turister m.fl.

Tillgänglighet och kvalitet: Ett mer inåtriktat mål för vår egen organisation med fokus på våra verksamheter och hur våra interna arbetsprocesser fungerar.

Hållbar utveckling i hela Skåne: Ett mål för hur våra verksamheter bidrar till en långsiktigt, hållbar utveckling och tillväxt i den egna organisationen och i Skåne.

Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet: Ett mål för att attrahera, rekrytera, utveckla, motivera och behålla medarbetare i våra verksamheter.

Långsiktigt stark ekonomi: Ett mål för en modern, konkurrenskraftig och hållbar ekonomi som möjliggör beredskap, utveckling och fortsatta satsningar i verksamheten.

Förord förvaltningschef

Vi har nu fullgjort vårt första verksamhetsår som en egen förvaltning och med en ny politisk styrelse. År 2023 har varit ännu ett utmanande år. Trots en orolig omvärld har vi gemensamt haft fokus på att fortsätta utveckla och utföra det viktiga uppdrag som vi har.

Vi är engagerade i ett omfattande omställningsarbete där vi har haft extra stort fokus på tillgänglighet, kompetensförsörjning och ekonomi men även på den förflyttning vi behöver göra för att möta framtidens hälso- och sjukvårdssystem. Vi har klarat första omställningen mot ett hyroberoende. Därutöver har vi en skärpt arbetstidslagstiftning att förhålla oss till. Dessa båda förändringar innebär stora utmaningar för verksamheten men även för den enskilde.

Det är och har varit ansträngt på våra akutmottagningar och vårdavdelningarna och vi jobbar ständigt med att hantera den bekymmersamma situationen. Parallellt har vi infört nya bra arbetssätt som exempelvis mobila team och dagmedicinsk behandlingsmottagning, om vi inte infört dessa hade ännu fler personer behövt en vårdplats. Vi har startat upp Styrgrupp omvårdnad i år, ett viktigt forum för omvårdnadsfrågor. Här är vi dessutom unika, i alla fall i Skåne. Vi har även satsat ännu mer på kompetensutveckling och utbildningsuppdraget. Äntligen har vi fått till ett medicinplan och kirurgplan vilket ger oss nya förutsättningar att jobba inom de olika specialiteterna.

Under året har en extern genomlysning av lasarettet genomförts. I beskrivningen framträder en mångfacetterad bild, med många mycket väl fungerande verksamheter, men där andra verksamheter samtidigt haft stora utmaningar. Här finns inga enkla snabba patentlösningar, men riktigt goda förutsättningar för att genom ett långsiktigt och uthålligt arbete göra Lasarettet i Ystad till ett mycket attraktivt och uppskattat sjukhus för både patienter och medarbetare.

Under året har jag bjudits in till arbetsplatsträffar, och vilket engagemang jag mötts av! Inte en enda gång har jag gått därifrån utan en varm känsla i bröstet. Vi har mycket att vara stolta över även om vardagen har varit ordentligt utmanande under året.

Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack till er alla för ert engagemang under årets gång. Jag kan inte nog uttrycka hur tacksam och stolt jag är över det fantastiska arbete ni alla gör. Er insats gör all skillnad! Jag vill givetvis även rikta ett stort tack till vår nya sjukhusstyrelse och alla personalorganisationer för allt stöd, samarbete och givande samtal under året som vi har haft tillsammans. Det är en stor förmån att få arbeta tillsammans med er alla.

Vänligen,

Thomas Persson, Förvaltningschef

Inledning

Lasarettet i Ystad (LiY) bedriver akut- och planerad hälso- och sjukvård, förlossningsvård och neonatala samvårdsplatser samt specialistsjukvård med verksamhet dygnet runt. På lasarettet finns akutmottagning för barn och vuxna, vårdavdelningar samt mottagningar inom flertalet medicinska specialiteter såsom ortopedi, kirurgi, urologi, gynekologi, öron-näsa-hals, barn- och ungdomsmedicin, neurologi, njurmedicin, lungmedicin, gastroenterologi, geriatrik, internmedicin och kardiologi. I anslutning till akutmottagningen finns en öppenvårdsenhet för patienter med en beräknad vårdtid <24 h.

Sjukhuset bedriver både akut och elektiv operationsverksamhet. Det finns en minnesmottagning, dialysavdelning, akutvårdsavdelning och intensivvårdsplatser samt rehabiliteringsverksamhet. Det bedrivs specialistmödravård, ultraljud och vardagstraumatologisk sjukvård.

På lasarettet finns utbildningsverksamhet för samtliga vårdprofessioner och forskningsverksamhet. Lasarettet har en coloncancerprofil och är ett av de sjukhus som genomför flest coloncanceroperationer i Sverige. Sjukhusstyrelse Ystad ansvarar också för barnmedicinsk verksamhet i Trelleborg.

Året som gått – viktiga händelser

- Utifrån den fastställda politiska organisationen har Lasarettet i Ystad blivit en egen förvaltning och en anpassning av den administrativa strukturen har genomförts.
- På uppdrag av regiondirektören har en extern översyn gjorts av Lasarettet i Ystad. I rapporten konstateras att det inte finns några snabba lösningar på dagens utmaningar med bland annat rekrytering av medarbetare. Målet med översynen var även att få fram förslag som bidrar till att säkra tillgången till god och likvärdig sjukvård för befolkningen i sydöstra Skåne.
- Under våren har kösatsningar genomförts inom områdena gynekologi, öron-näs-hals, urologi, ortopedi samt cystoskopi. Vidare har lasarettet fortsatt att avlasta Sus med ingrepp inom benign gynekologi. Under första delen av året samordnades öronpatienter och SVF-koloskopier från Sus till Lasarettet i Ystad.
- Lasarettet i Ystad har intensifierat omställningsarbetet med fokus på tillgänglighet, kompetensförsörjning och ekonomi.
- I slutet av året genomfördes en översyn av Barn- och ungdomsmedicinmottagningar i Trelleborg och Ystad. För att klara framtida utmaningar kommer dessa båda enheter att bli en gemensam mottagning placerad i Ystad under 2024.
- Lasarettet har klarat första omställningen mot ett hyroberoende avseende sjuksköterskor och arbetar för nästa steg som infaller 15 januari 2024. Värt att nämna är att verksamheterna har rekryterat drygt 45 sjuksköterskor till lasarettet sedan i september, varav några kommer från bemanningsföretag.
- Verksamheten har anpassats till en skärpt arbetstidslagstiftning som trädde i kraft i oktober för omvårdnadspersonal och arbete pågår för motsvarande omställning för läkarna som infaller 1 februari 2024.

- Tillgänglighetskurvorna pekar uppåt. LiY har bättre tillgänglighet idag än samma tid förra året. När det gäller väntetiden till första besök som avser vårdgarantins 90 dagar är Lasarettet i Ystad bäst av sjukhusen i hela Skåne.
- Fortsatt fokus på digitaliseringsarbetet. Exempelvis har lasarettet numera mobil självcheckning på alla mottagningar och E-lab är näst intill infört på alla lasarettets enheter. Lasarettet är först ut i Region Skåne med införandet av ”Läkemedelsautomat”.
- Förberedelserna inför implementering av SDV innebär allt större åtaganden. Det återstår endast drygt 1 år till driftstart, mars 2025.
- Lasarettet i Ystad är först ut efter Sus sjukhus att ha infört kompetens- och tjänstemodell (tidigare kallad Core curriculum) för specialistsjuksköterskor på operation och anestesi. Utvecklingsprogram är även framtaget för allmänsjuksköterskor, IVA sjuksköterskor och barnmorskor på lasarettet.
- Lasarettet i Ystad har inrättat en lokal delprojektorganisation för att hjälpa verksamheterna att implementera kompetens- och tjänstemodeller lokalt samt säkerställa validering, kvalitet och uppföljning inom förvaltningen. Den lokala delprojektorganisationen är lasarettets länk till regionalt programkontor för implementering av Region Skånes kompetens- och tjänstemodell.
- Lasarettet har arbetat vidare med de tre pågående ärenden enligt 6 kap. 6 a § arbetsmiljölagen som överlämnats till Arbetsmiljöverket i slutet av 2021 samt 2022. Berörda enheter är Medicinavdelningen (2021), Kirurgavdelningen (2022) och Akutmottagningen för vuxna (2022).
- Akutflödena för 2023 är nu uppe på de nivåer som de var före pandemin, stundtals ännu högre. Antalet ”övernattare” på Akutmottagningen för vuxna samt utlokaliserade patienter ökar åter igen vilket är en effekt av ett bekymmersamt vårdplatsläge inom framför allt de medicinska specialiteterna.
- Ett nytt arbetssätt har prövats på Akutmottagningen under våren med triageläkare som ska möta/- och bedöma patienter som kommer gående till akutmottagningen. Syftet är att säkerställa att patienterna får vård på rätt vårdnivå. Arbetet bedrivs enligt modell utvecklad på Helsingborgs lasarett. Utfallet har varit positivt, förstärkt medicinskt stöd ska även finnas framgent på akutmottagningen som första instans, när inflödet är som störst.
- Det finns ett fortsatt behov av att stärka, samordna och utvidga arbetssätt för omställning av lasarettets akuta vårdflöden till och från akutmottagning till andra vårdformer. Förvaltningschefen har tagit initiativ till en fortsatt översyn och projektplan är fastställd. Slutrapport ska presenteras juni månad 2024.
- Mobilt team för baskologi som startade sommaren 2022 har fortsatt att vidareutvecklas. Vikten av uppsökande verksamhet på avdelningar inom sjukhusen, frånvaro av remisstvång och god kännedom om möjliga insatser i hemmet inom slutenvård är framgångsfaktorer. Verksamheten uppvisar mycket bra resultat i patientenkäter, men också att det är en uppskattad vårdform för medarbetarna där man upplever mobil vård som effektiv.
- De goda erfarenheterna från mobilt team baskologi har resulterat i att lasarettet startat upp ännu ett team, Mobilt team akut Ystad. Det nya teamet ger insatser i hemmet till personer med progressiva kroniska sjukdomar som KOL och hjärtsvikt, patienter med infektionstillstånd och sköra multisjuka äldre. Hembesöken görs veckans alla dagar. Mobilt team akut Ystad överförs till Primärvården januari 2024.

- Lasarettet har haft fortsatta innovationsmedel för att vidareutveckla dagmedicinsk behandlingsmottagning som startades upp under 2022. Syftet är att förbättra patientflödet, undvika inläggningar och erbjuda patienter rätt vård på rätt vårdnivå.
- Lasarettet i Ystad har fortsatt utveckla arbetet med omhändertagande av patienter som söker vård ofta och/eller återinskrivs inom 30 dagar, så kallade mångsökare. Projektet går under namnet "Fokuspatienter". Det handlar om att identifiera förbättringar samt ge förslag på ändrade rutiner och arbetssätt, både inom sjukhuset och mellan vårdgivare. Ett flertal lärdomar har visat på vikten av fortsatt arbete med Fokuspatienter.
- Sjukhusledningen beslutade redan under 2022 att lasarettet ska arbeta enligt magnetmodellen. Målet är att skapa förutsättningar för omvårdnad av högsta kvalitet, evidensbaserade arbetssätt, interprofessionellt teamarbete samt att stärka sjuksköterskors mandat och professionsutveckling. Detta ger i sin tur god rekrytering av sjuksköterskor och minskad personalrörlighet, kompetensutveckling, rätt antal sjuksköterskor med rätt kompetens kopplat till verksamhetens behov, ökad patientsäkerhet samt ökad kvalitet på vården. Lasarettet har under året även inlett ett samarbete med The Verran Professional Governance Team i USA gällande att översätta deras instrument till svenska förhållanden och ett samarbete med University of Colorado Hospital för erfarenhetsutbyte.
- Lasarettet i Ystad har inrättat en lasarettsovergripande styrgrupp för omvårdnad och professionsråd på enhetsnivå på lasarettet. Styrgrupp omvårdnad är jämställd med den medicinska ledningsgruppen och de övriga styrgrupperna. Ledningsstrukturen har sitt ursprung i begreppet "professional governance", ett område som är grundat i forskning och en central del på magnetsjukhus.
- I syfte att öka kvaliteten på AT-verksamheten vid Lasarettet i Ystad har ett kvalitetsledningssystem implementerats för AT-verksamheten till lasarettets övriga uppföljningssystem. Utöver att ge unga läkare en bra introduktion till läkaryrket genom att erbjuda en AT av högsta kvalitet, bedöms uppföljningssystemet ha ett betydande värde i att säkerställa lasarettets framtida läkarförsörjning. Resultatet från årets AT-ranking visar på positivt resultat där vi gått från plats 53 år 2022 till plats 31 år 2023.
- Lasarettet i Ystad har inrättat en förstärkt medicinsk ledningsgrupp med fokus på vårdplatssituationen från och med 1 april. Syfte är att intensifiera såväl det kortsiktiga som strategiskt långsiktiga arbetet med fokus på patientflöden, kvalitet, omvårdnad och patientsäkerhet.
- Lasarettets gemensamma utbildningsenhet som bildades 2022 har fortsatt att vidareutvecklas. Fokus under våren har varit att starta upp intern kompetensutveckling för alla medarbetarna på lasarettet.
- Ombyggnationer, lokalanpassningar och omflyttningar har genomförts under verksamhetsperioden. Bland annat har ett gemensamt våningsplan tillskapats där alla vårdplatser inom verksamhetsområdet medicin samlokaliseras. Syftet med förändringen är att ytterligare optimera verksamheten samt möjliggöra och anpassa nya arbetssätt utifrån medicinska panorama och omställning till nära vård. Därutöver har lasarettet arbetat vidare med förslag till åtgärder för en ombyggnation av akutmottagningen för både barn och vuxna, omflyttning av cytostatikamottagningen och ett flertal andra angelägna förändringar.

Verksamhetsförändringar/-övergångar

➤ Externa verksamhetsförändringar 2023

Verksamhet	Tidpunkt	Uppdragsförändring (Mkr)
Utvecklings av basenkologi i nära vård	2023	8,5 Mkr
Utveckling av cancervården	2023	2,1 Mkr
Dagmedicinsk behandlingsenhet	2023	3,5 Mkr (Utvecklings- och innovationsmedel)

➤ Interna verksamhetsförändringar 2023

Verksamhet	Tidpunkt	Uppdragsförändring (Mkr)
Mobilt team akut Ystad	2023-04-03 – 2023-11-30	Intern omstrukturering av slutenvård till öppen vård

Omställningsarbetet

Omställning till nära vård med ett förändrat förhållningssätt och utveckling av nya arbetssätt är en nödvändighet för att tillgodose Region Skånes invånares vårdbehov och samtidigt åstadkomma ett effektivt nyttjande av resurser. Lasarettets utgångspunkt i omställningsarbetet till nära vård är ett personcentrerat arbetssätt som utgår från individens behov och förutsättningar. Verksamheterna har på olika sätt under året arbetat med att tillvarata patienters synpunkter och låta dem vara en aktiv medskapare i sin vård och behandling.

Genom ett nära samarbete med Capio Närsjukhus i Simrishamn samt kommuner och primärvård i sydöstra Skåne, har en kontinuerlig dialog förts gällande patientflöden och rätt vårdnivå. Lasarettet har fortsatt arbeta med det utvecklingsarbete som initierades under fjolåret som exempelvis mobila team och subakuta mottagningstider. Tidigare givna uppdrag som en del i nivåstruktureringsarbetet har fortsatt. Förberedelser inför implementeringen av SDV och införandet av nya digitala lösningar har präglat året.

Slutenvården, operations- och anestesiverksamheten samt akutmottagningarna har utmanats av bemanningssvårigheter vilket påverkat tillgängligheten, patientflödet och antalet disponibla vårdplatser. Berörda verksamheter har under året arbetat aktivt för att rekrytera och behålla personal.

Ovan nämnda insatser beskrivs mer i avsnitten nedan.

Framtidens hälsosystem och vårdens omställning

Lasarettet i Ystad arbetar ständigt med att förflytta sig mot framtidens hälsosystem. Pågående projekt så som arbetet med att införa magnetmodellens strukturer, nya digitala lösningar, omställning till nära vård med mera gör att verksamheten ständigt möter patienten på nya sätt samtidigt som arbetsmiljön förbättras för medarbetarna. Utvecklingen av personcentrerade arbetssätt, förebyggande och hälsofrämjande insatser samt arbetet med nivåstrukturer och profilering är områden som lyfts fram nedan och exemplifierar förflyttningen mot framtidens hälsosystem. De insatser som genomförts under året beskrivs mer i detalj under avsnitten Säker hälso- och sjukvård och God och nära vård.

1. Övergripande mål: Bättre liv och hälsa för fler

Sektor hälso- och sjukvård

Högt förtroende för god och jämlik vård

Patienter och närstående är med sina perspektiv och erfarenheter värdefulla resurser i utvecklingen av god och säker vård. Verksamheterna på lasarettet har under året inhämtat synpunkter från patienter både i direkta möten och genom enkäter. Resultatet från enkäter och de synpunkter som inkommit visar att många patienter är nöjda med den vård och behandling de erhåller. Identifierade förbättringsområden är framför allt information/kommunikation och samordning av insatser där det finns flera vårdgivare involverade.

➤ **Befolkningens uppfattning och Patienternas upplevelse av hälso- och sjukvård ska förbättras**

Verksamheterna arbetar aktivt med att göra patienten mer delaktig i sin vård och behandling. Patienters synpunkter på vården inhämtas bland annat genom den nationella patientenkäten (NPE) som genomförs vartannat år. Resultaten från denna diskuteras övergripande i förvaltningsledningen och delar planeras ingå i respektive verksamhetsområdes patientsäkerhetsdialog som kommer genomföras under 2024. Synpunkter som framkommer i nationella patientenkäten och via klagomål tas systematiskt tillvara och utgör grund för förbättringsarbeten. Klagomål registreras även som avvikelserapport och handläggs enligt särskild rutin.

Några enheter har under året tagit ett särskilt omtag kring hanteringen av avvikelser och klagomål. Som en del i detta arbete har även rutiner för återkoppling till patienter och inhämtning av synpunkter setts över.

Under året har patienter bjudits in till verksamhetsdialogerna som förvaltningschefen har med respektive verksamhetschef. Här får patienterna möjlighet att dela med sig av sina upplevelser av sin vård och behandling. Denna form av patientdelaktighet har tillfört positiva och lärorika möten som kan ligga till grund för kommande förbättringsarbete.

Omvårdnadsåtgärder som utförs med god kvalitet och utefter patientens behov har stor betydelse för att vården ska vara god och säker. Under 2022–2023 har ett digitalt instrument använts för punktprevalensmätning av omvårdnads kvalitet inom ramen för magnetprojektet. Instrumentet har använts på de avdelningar på lasarettet som genomfört sin GAP-analys och täcker indikatorer gällande fall, trycksår, undernäring, skötsel av in- och utfarter, hygien, smärta och patientdelaktighet. Deltagande enheter har fått sina respektive resultat för att diskutera bland medarbetarna samt som underlag till förbättringar. Under PPM mätningen i oktober 2022 deltog 54 patienter och under maj 2023 62 patienter. Vid båda mätningarna ansåg över 80 procent av patienterna att de varit delaktiga i sin vård i den utsträckning som de önskade. Vid mätningen 2022 ansåg 75 procent av patienterna att de fått den information de behövde under vårdtiden och motsvarande värde var 80 procent vid mätningen 2023.

Lasarettet i Ystad har också varit delaktig i utvecklingen av ett nytt regionalt uppföljningsverktyg avseende omvårdnads kvalitet, på uppdrag av hälso- och sjukvårdsdirektören. Detta nya regionala verktyg har liknande uppbyggnad som instrumentet som användes inom ramen för magnetprojektet. Uppföljningsverktyget är i digital enkätform och rymmer frågor om intravenösa infarter, kvarliggande urinkateter, fallhändelse, trycksår och undernäring. Utöver dessa områden ställs frågor direkt till patienten om smärta, läkemedel och delaktighet.

Det regionala verktyget pilottestades under hösten 2023 där Lasarettet i Ystad deltog med två avdelningar och 21 patienter. Verktyget planeras att breddinföras regionalt under 2024 och då kommer lasarettet använda detta för att utvärdera omvårdnadsåtgärder nära patienten och därmed bidra till lärande, utveckling och engagemang. Mätningen ger även förutsättningar för att följa utveckling över tid på såväl lokal som aggregerad nivå.

Hälsofrämjande hälso- och sjukvård och förebyggande insatser

Inom flera specialiteter för vårdpersonalen samtal med patienter om levnadsvanor som en del i det sekundärpreventiva arbetet. Aktuella kvalitetsregister är värdefulla för verksamheterna för att identifiera förbättringsområden och utveckla vårdens kvalitet.

➤ **Ohälsosamma levnadsvanor ska minska.**

Lasarettet i Ystad arbetar på många olika sätt för att ohälsosamma levnadsvanor ska minska. Nedan ges exempel från några av verksamheterna.

För rehabiliteringspersonal ingår samtal kring levnadsvanor i det dagliga arbetet, tex som sekundärpreventiva samtal till alla hjärtpatienter. När medarbetare möter patienter ingår det alltid att ställa frågor kring vardagen om tex mat, fysisk aktivitet, rökning och social situation. Vid behov av stöd kring levnadsvanor hänvisas patienten till annan aktör. Under 2023 har foldern ”Samtal om hälsa” från Kunskapscentrum delats ut till medarbetarna. Verksamheten har också uppmuntrat medarbetare att delta i webutbildningen kring levnadsvanor.

Genom att arbeta utifrån rådande riktlinjer och vårdprogram arbetar Barn- och ungdomsmedicinemottagningen strukturerat med att minska ohälsosamma levnadsvanor. Detta görs genom samtal och direkta frågor kring rökning, alkohol, matvanor, sömnvanor, somatiskt och emotionellt mående. Mottagningen arbetar med öppna frågor. Arbetssättet är familjecentrerat vilket definieras som ett professionellt engagemang och delaktighet som uppnås genom en process bestående av personalens engagemang och delaktighet för att inge föräldrarna mod, styrka och empowerment. Detta innebär att vårdpersonalen hjälper familjen hitta verktyg att förändra sin tillvaro och ta mandat över resan att förändra sin livsstil och sina levnadsvanor till mer gynnsamma och hälsosamma. Information läggs in i kvalitetsregister för att kunna utvärdera ev. åtgärder t.ex. via Swediabkids och BORIS.

Rökning är en välkänd och signifikant faktor för ökad komplikationsrisk postoperativt. Därför tillfrågas alla, eller åtminstone de flesta, patienter om rökning föreligger inför operationsanmälan. I förekommande fall rekommenderas givetvis rökstopp.

Tobaks- och alkoholvanor efterfrågas regelmässigt på kirurgmottagningen. Planeras operation rekommenderas, och i vissa fall krävs, rökstopp inför och efter operationen. Vid hög alkoholkonsumtion rekommenderas att patienten minskar den.

Inom medicinkliniken används kvalitetsregistren Swedeheart, Riks-HIA och Riksstroke för att samla in, analysera och följa upp data om insjuknande och sjukhusvistelse. Utifrån kvalitetsregisterna kan verksamheterna identifiera förbättringsområden och vidareutveckla det sekundärpreventiva arbetet.

2. Övergripande mål: Tillgänglighet och kvalitet

God tillgänglighet

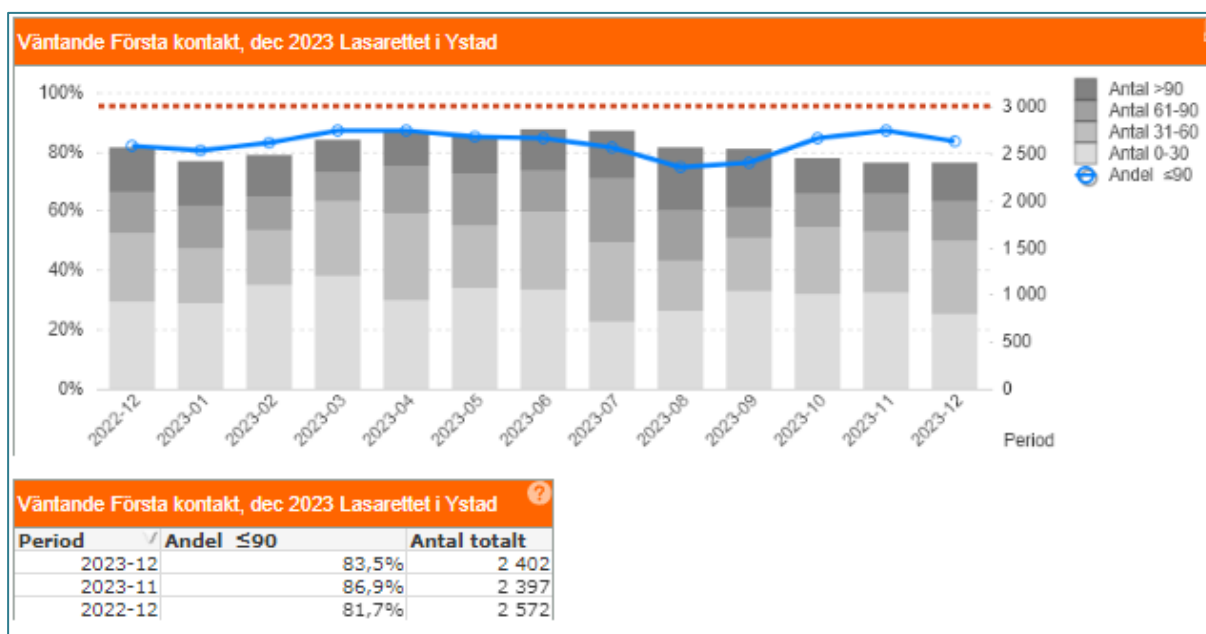
Remissinflödet fortsätter öka jämfört med föregående år och tillgänglighetsarbetet är högt prioriterat inom alla verksamhetsområden. Ett aktivt arbetet pågår inom samtliga enheter för att optimera tillgängligheten och hålla vårdgarantin. Andel väntande inom 90 dagar till första besök uppgår vid årets slut ackumulerat till 82,8 procent, en förbättring med tre procentenheter jämfört med 2022. Andel väntande inom 90 dagar till operation/åtgärd uppgår vid årets slut till 57 procent, en försämring med 3,1 procentenheter jämfört med 2022.

➤ Följsamhet till vårdgarantin

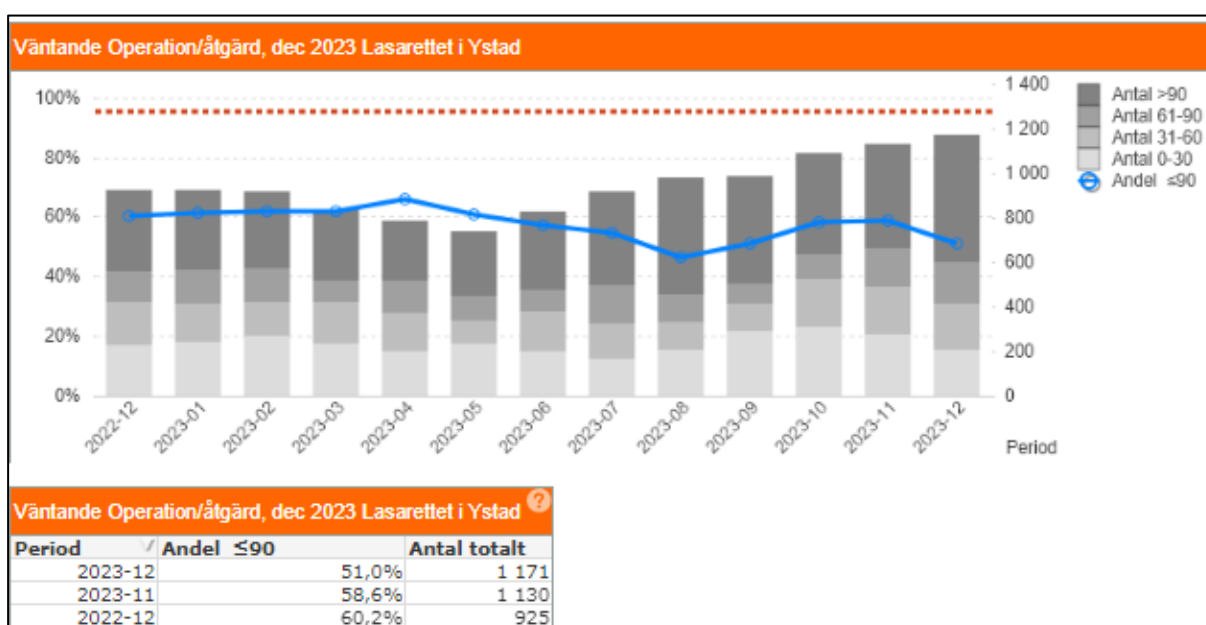
Lasarettet i Ystad når inte upp till vårdgarantins mål, men har en bättre tillgänglighet 2023 jämfört med 2022 när det gäller första besök. De patienter som vill återopa vårdgarantin samordnas till annan vårdgivare men en hel del väljer att stanna kvar på väntelistan i Ystad. Under året har 183 patienter samordnas och det är främst inom urologi och neurologi. Samordningen av nybesök har i antal halverats jämfört med föregående år.

Störst utmaningar finns inom öron-, näs och halssjukvård där logopediverksamheten har många dyslexibarn som väntar länge. Regionfullmäktige har beslutat införa ett tillfälligt vårdval för logopedin under 2024. Remissinflödet till gynekologin har under året ökat markant och mottagningskapacitet har inte kunnat matcha inflödet, väntelistan har ökat med fler antal långväntare.

I en situation med sviktande tillgänglighet till öron-, näs- och halsmottagningen infördes under sommaren 2023 audionom direkt för att frigöra fler läkartiden. Barn med subjektiv hörselnedsättning eller med språkförseening som kommer till enheten på remiss via BVC/skolhälsovården går idag till audionom direkt för hörselmätning och sen till läkare om det finns avvikelser. Tidigare bokades barnen till både läkare och audionom. Av totalt 20 barn så har merparten inte behövt läkarkontakt.

Tillgängligheten till operation/åtgärd har varit sämre under 2023 jämfört med fjolåret. På grund av bemanningssvårigheter har operationskapaciteten varit lägre och under oktober – november månad var några operationssalar stängda. De elektiva operationerna har fått stå kvar på väntelistan, i de fall det har varit möjligt har de samordnats till annan vårdgivare. Under året har 447 patienter samordnats för operation, majoriteten inom kirurgi och urologi, vilket är betydligt fler jämfört med 2022 då 291 patienter samordnades.

➤ Öka tillgänglighet till specialistvård

Trots ett ökat remissinflöde jämfört med föregående år har Lasarettet i Ystad färre patienter på väntelistan till nybesök vid årets slut. Under året har tillgänglighet varit ett prioriterat

område och förbättringsarbeten har pågått inom flera verksamheter för att nå en bättre tillgänglighet, alltid med patienten i fokus där den medicinska prioriteringen ligger till grund för planering och bokningar. Exempel på förbättringsområden där arbete gjorts och fortfarande pågår är översyn av schema och lokaldisponering, registreringar, remissgranskning och återremittering, kallelser och ombokningar där digitalisering har en betydande roll. Kontinuerliga dialoger och avstämningar mellan verksamhetschef, medarbetare och tillgänglighetskoordinator har varit värdefullt under året och fortsätter framöver.

Antal om- och avbokningar samt uteblivna patienter har varit förhållandevis högt, även om det minskat jämfört med 2022. Detta är ett prioriterat område för lasarettet 2024 och kommer följas upp mer noggrant framöver.

Under året har en tvärprofessionell grupp från urologienheten deltagit i SKR:s utbildning *Att leda utveckling för bättre tillgänglighet*. Åtgärder som utförts har resulterat i att tillgänglighet till urologmottagningen har ökat från 62 till 85 procent under året. Erfarenheterna från förbättringsarbetet kommer spridas till andra verksamheter på lasarettet.

Jämlik hälso- och sjukvård

I det nationella systemet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård är målet att alla ska få en jämlik, kunskapsbaserad och resurseffektiv hälso- och sjukvård av hög kvalitet. Bästa möjliga kunskap ska finnas i varje patientmöte. Kunskapsorganisationen är etablerad i Region Skåne genom enheten för kunskap och FoU, kunskapsstyrningsrådet, regionala och lokala programområden (LPO). LPO har lokala arbetsgrupper (LAG) som förbereder för hemtagande av kunskapsstöd som just nu omfattar ett trettio-tal personcentrerade sammanhållna vårdförlopp (PSVF). Medarbetare vid lasarettet med specifik kompetens deltar i arbetet på olika nivåer. PSVF beskriver ett evidensbaserat, strukturerat och standardiserat teamarbete där vårdens olika professioner och olika vårdgivare samarbetar tillsammans med patienten i den vård som ska erbjudas. Den nya kunskapsorganisationen med flera personcentrerade sammanhållna vårdförlopp (PSVF) börjar nu nå ut i verksamheterna.

Under våren 2023 färdigställdes personcentrerat sammanhållet vårdförlopp sömnapné vuxna, vilket en utav sjuksköterskorna på lasarettets sömnmottagning varit en del utav att utforma på nationell nivå. Vårdförloppet har presenterats i sömngruppen, förbättringsområden är identifierade och åtgärder är kopplade till dessa. Resultatet för mottagningen i svenska sömnapnéregistret SESAR kommer med regelbundenhet att följas för utvärdering av förbättringsarbetet utifrån vårdförloppet.

Förebild för PSVF är standardiserade vårdförlopp cancer (SVF cancer) som över tid ska ingå i samma kunskapsorganisation.

Parallellt med den nya kunskapsorganisationen fortsätter utvecklingen av den nya strukturen för omvårdnad enligt magnetkonceptet. Samordning underlättas genom dialog i styrgrupp omvårdnad, medicinsk ledningsgrupp och utbildningsenheten.

- **Verksamheterna ska kontinuerligt utvärdera vården utifrån ett jämlikhetsperspektiv för att kunna uppnå planperiodens mål att minska omotiverade skillnader i hälso- och sjukvården.**

Uppföljning av kvalitets- och patientsäkerhetsparametrar sker regelbundet i sjukhusledningens verksamhetsdialoger till vilka verksamhetschefen bjudit in medicinskt ledningsansvariga, enhetschefer och medarbetare som redovisar överenskomna förbättringsarbete genom till exempel presentation av kvalitetsindikatorer och nya arbetssätt. Utvecklingsarbetet inom omvårdnad följs upp enligt magnetkonceptet. Patienter bjuds in till verksamhetsdialoger och delar med sig av sina upplevelser av vård och behandling.

Tillgänglighetskoordinator för den planerade vården presenterar månatligen statistik och deltar med regelbundenhet i sjukhusets ledningsgrupp där avvikelser och möjliga lösningar diskuteras både i ett lokalt och regionalt perspektiv.

Säker hälso- och sjukvård

Lasarettet i Ystad har under året upprättat ett eget ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete som en del i anpassningen till den nya förvaltningsstrukturen. Patientsäkerhetsteamet med chefläkare, chefsjuksköterska och patientsäkerhetsutvecklare, stödjer förvaltningsledning och verksamheter i det strategiska och systematiska patientsäkerhetsarbetet. Teamet har representation i såväl nationella som regionala chefläkar- och chefsjuksköterskenätverk och har bibehållit sitt deltagande i Skånes universitetssjukhus nätverk för patientsäkerhet, i syfte att stärka och utveckla samarbetet och kunskapsutbytet inom området samt att identifiera goda exempel och förbättringsåtgärder.

Som ett led i att stödja verksamheternas arbete med patientsäkerhetsfrågor på ett systematiskt övergripande plan har Socialstyrelsens analysverktyg (verktyg för stärkt patientsäkerhet i regioner) använts med utgångspunkt från den nationella handlingsplanen för patientsäkerhet. Struktur och roller i patientsäkerhetsarbetet har förnyats och som exempel har verksamhetsområdena utsett patientsäkerhetsansvariga medarbetare som ska samordna och leda patientsäkerhetsarbetet. Syftet är att ge en bättre förutsättning för att både hantera patientavvikelser och att arbeta förebyggande med patientsäkerhet för en god och säker vård.

Förvaltningens handlingsplan för ökad patientsäkerhet utgår från den nationella planen som anpassats regionalt och i förvaltningen. De grundläggande förutsättningarna för arbetet är ledningens engagemang, en god patientsäkerhetskultur och patienternas delaktighet. Glädjande är att årets medarbetarenkät visar ett gott patientsäkerhetsengagemang som är grunden i en god patientsäkerhetskultur.

Avvikelser och klagomål hanteras ute i verksamheten med stöd av patientsäkerhetsutvecklare. Chefläkare bedömer om anmälan till IVO ska göras (lex Maria) vilket skett i 10 fall. Det har fortsatt funnits ett behov av riskanalyser som har engagerat chefer och medarbetare för att identifiera risker i akutflödet när vårdplatserna inte varit tillräckliga på grund av sjuksköterskebrist. Möjliga åtgärder med nya arbetssätt och uppdaterade rutiner har tagits fram för att minska patientsäkerhetsrisker. Införande av den nya omvårdnadsstrukturen har fortsatt på lasarettets enheter med som exempel omvårdnadsrond och tvärprofessionell rond. Samverkan vid utskrivning och rätt läkemedelslista har förstärkts genom upprepade workshops där också primärvård och kommun medverkat. Lasarettet har deltagit i den europeiska punktprevalensmätningen av vårdrelaterade infektioner och urinvägskateter var en vanlig riskfaktor vilket verksamheterna i väntan på en regional plan börjat se över.

Ett exempel på professionslett förbättringsarbete som lasarettet deltagit i genom Regionernas Ömsesidiga Försäkringsbolag (LÖF) är projektet Säker sepsisvård som utförts på lasarettet. Granskarna konstaterar att stor del av sepsisvården fungerar utmärkt. En överenskommelse har tecknats för förbättringsåtgärder som behövs vilket är en bra start på PSVF sepsis som initieras under 2024.

➤ **Minska förekomsten av trycksår, fallolyckor, vårdrelaterade infektioner och undernäring**

I april-maj 2023 gjordes en europeisk PPM-mätning på 54 sjukhus i Sverige, varav nio sjukhus i Skåne. De tre vanligaste typerna av vårdrelaterade infektion (VRI) var nedre luftvägsinfektioner, postoperativa infektioner och urinvägsinfektioner. Vanliga riskfaktorer var central venkateter och urinkateter vid tidpunkten för mätningen. På Lasarettet i Ystad hade 13,5 procent av alla patienter en pågående vårdrelaterad infektion, varav 10,8 procent av dem hade en VRI som uppkommit på sjukhuset.

Många av dragningskrafterna i magnetmodellen syftar till att förbättra patientsäkerheten genom att arbeta efter evidensbaserade riktlinjer, säkerställa rätt kompetens och erfarenhet inom teamet, fokus på det interprofessionella teamarbetet samt kvalitetsutveckling. Inom ramen för dragningskraften kvalitetsutveckling ingår att säkerställa strukturer i organisationen som skapar förutsättningar för medarbetare att delta i det systematiska förbättringsarbetet samt i det förbyggande arbete mot vårdskador såsom fall, tryckskador, undernäring och vårdrelaterade infektioner.

Lasarettet har under 2023 fokuserat på det preventiva arbetet mot vårdskador via kompetensutveckling av medarbetare samt de två övergripande nätverken; Nätverk Sårbehandling och Nätverk intravenösa infarter. Våren 2023 fattade förvaltningsledningen även beslut om att inrätta en lasarettsovergripande styrgrupp för omvårdnad och professionsråd på enheterna. Styrgruppen samordnar och driver omvårdnadsutveckling samt fattar beslut gällande kvalité, kompetens, och omvårdnadens praktik. Detta är en viktig del i

att säkerställa en god och säker vård och fördjupar även samarbetet mellan enheterna i arbetet mot vårdskador.

Nätverk intravenösa infarter initierar och genomför kompetenshöjande utbildningsinsatser gällande specifika områden som rör intravenösa infarter. Under våren och hösten 2023 anordnades lasaretsövergripande utbildningsdagar som gav medarbetare fördjupad kunskap inom infektionsprevention och förebyggande av komplikationer, specifikt gällande PVK och PICC-line. Utbildningsinsatsen återkommer under våren 2024.

Nätverket för sårbehandling arbetar på motsvarande sätt med syfte att öka kompetensen gällande olika sårdiagnoser och sårbehandling samt kunskapsspridning av ny evidens gällande behandlingsmetoder och förbandsmaterial. Inom nätverket finns även en sårkonsultgrupp som enheterna kan kontakta för konsultation vid svårläkta sår. I sårkonsultrollen ingår utbildning för medarbetare angående sårbehandling, bedömning av sår samt rekommendation till behandling.

Det digitala "Gröna korset" har införts sedan tidigare och används på en del av förvaltningens vårdenheter vilket kan visualisera risker och vårdskador dagligen samt skapa ett lärande.

➤ **Minska överbeläggning, utlokalisering samt överflyttning av intensivvårdspatienter**

Vårdplatsbristen, framför allt på medicinavdelningarna gör att antalet utlokaliserade patienter är fortsatt högt. Nedgången i antalet överbeläggningar speglar enheternas begränsade möjlighet till överbeläggning. Till viss del har inläggningsbehovet minskat med omställning av akutflödet och kortare vårdtider. Dock ses med regelbundenhet inskrivningsklara patienter med alltför lång vistelsetid på akutmottagningen, en annan form av överbeläggning. Samtidigt har ledtider till läkarbedömning <1h, vistelsetid på akuten <4h och väntan på inläggning efter inskrivning <2h förbättrats något.

Under året har en intensivvårdspatient överflyttats till annan enhet på grund av resursbrist.

➤ **Ökad säkerhet i läkemedelsanvändningen**

Lasarettet i Ystad har under många år framgångsrikt arbetat med läkemedelsgenomgångar och läkemedelsavstämningar med stöd av farmaceuter och antalet är ungefär samma som tidigare. Antalet utförda läkemedelsgenomgångar och läkemedelsavstämningar har återigen ökat efter nedgången under covid perioden.

Farmaceuterna är knutna till de olika enheterna vilket möjliggör ett nära dagligt samarbete med både sjuksköterskor och läkare i patientteamet samt patient. Lasarettet har tagit initiativ till gemensam workshops om förbättring av Mina planer och utskrivningsprocessen med primärvård och kommun där även rätt läkemedelslista ingår.

➤ **Minska onödig antibiotikaförskrivning**

Stöd för rätt antibiotikaförskrivning finns genom ständigt tillgänglig infektionskonsult som dessutom är på plats i Ystad en dag i veckan. Konsulten är ofta den infektionsläkare som är kontaktperson för STRAMA slutenvård. Tillgängliga riktlinjer för utredning och behandling av infektionssjukdomar finns i dokumentportalen. STRAMAS applikation för aktuellt antibiotikum, dos och behandlingslängd är känd och används. Inför vintervirussäsongen har infektionskollegor en förnyad genomgång för läkare och chefer av aktuella PM både vad gäller behandling och vårdhygieniska- och smittskyddsåtgärder. Genom ökad kunskap om och behandling av covid har antibiotikabehandling kunnat avstås i många fall. Under 2023 har allvarliga invasiva streptokockinfektioner fått uppmärksamhet för att tidigt identifieras och behandlas.

Vårdhygien har namngivna medarbetare, sjuksköterskor och överläkare, som bedriver ett aktivt preventivt arbete och också är lätt tillgängliga vid behov för frågor.

Hygiensjuksköterskorna närvarar en gång i veckan vid olika hygienaktiviteter på Lasarettet i Ystad samt utför hygienrond återkommande med 18 månaders mellanrum. Samarbetet med vårdhygien och Smittskydd Skåne intensifierades då ett VRE-utbrott identifierades under våren inom en slutenvårdsenhet. Ett omfattande smittspårningsarbete utfördes och genomgång av behövliga hygienåtgärder av samtliga enheter har påbörjats samtidigt som medarbetarna har fått en uppdaterad hygienutbildning. Ingen ytterligare patient smittades efter identifiering av det första fallet vilket visar att insatserna varit värdefulla.

➤ **Personcentrerad hälso- och sjukvård och personcentrerat arbetssätt ska utvecklas**

Lasarettet i Ystad arbetar på flera olika fronter med att öka den personcentrerade vården och utveckla nya arbetssätt. Personcentrerad vård är en del i ramverket för magnetmodellen och diskuteras därför kontinuerligt i GAP-analyser som utförs samt i handlingsplaner som tas fram. Utvecklingen av den personcentrerade vården är även en viktig del i Styrgrupp omvårdnad som träffas var 6:e vecka samt i ärenden som diskuteras i förvaltningsledningen.

Flera enheter har under året arbetat för att skapa förutsättningar för en kontinuitetsdriven vård. Exempelvis har omvårdnadsansvarig sjuksköterskor infört samt omvårdnadsronder där alla yrkesgrupper deltar för att tillsammans med olika perspektiv möjliggöra att patienten får bästa tänkbara vård. Några enheter arbetar utifrån konceptet ”trygga säkra team” vilket innebär en kontinuitet i schemat under en lägre tid där samarbetet mellan kollegor kan stärkas.

Lasarettet har arbetat efter den handlingsplan som dåvarande förvaltningsledning på Sus fattade beslut om under 2022, *Handlingsplan ökad patientsamverkan* med viljeinriktningen att arbetet ska utgå från patienternas behov och ett personcentrerat förhållningssätt ska användas. Den fördjupade strategin och handlingsplanen innehåller definitioner, nyckelfaktorer och åtta huvudområden för en ökad patientsamverkan. Ett av de åtta

huvudområden i handlingsplanen handlar om att förstärka implementeringen av personcentrerad vård och synkronisera med nära vård. Under våren och sommaren togs en utbildning i patientsamverkan och personcentrerat förhållningssätt fram som lanserades till chefer i november. Implementering av personcentrerad vård sker i två steg, först utbildas cheferna och sedan medarbetarna.

Sjukhusledningen genomför regelbundet verksamhetsdialoger till vilka verksamhetschefen bjudit in enhetschefer och medarbetare som redovisar överenskomna delar där arbetet med personcentrerad vård aktivt efterfrågas. Detta kan handla om nya arbetssätt eller strukturer som inrättats för att främja personcentrerad vård eller exempel på förbättringsarbete.

En av dragningskrafterna i ramverket för magnetmodellen innefattar personcentrerad vård och flera enheter har identifierat behov av ökad kunskap och stöd i detta arbete. Som en del i kompetensutveckling för medarbetare har Minnesmottagningen, som innehar specifik kompetens gällande personcentrerad vård, fått i uppdrag att utifrån respektive enhets behov, öka kunskapen inom personcentrerad vård med fokus på utbildningsinsatser som riktar sig till teamet runt patienten. Detta kommer även på sikt öka patientens medverkan och delaktighet i sin vård. Uppdraget startade upp under hösten 2023 och är pågående.

Under 2023 har ortopedin infört ett nytt tänk för att minska djupa sårinfektioner i operationssåret på höftfrakturer med operationsmetod halv- eller helplastik. Dessa patienter har en liten ökad risk för djupa sårinfektioner men mycket allvarliga konsekvenser om så inträffar. Åtgärderna består av flera delar som t.ex. förbättring av operatörens teknik, översyn av nutrition och vätskeintag. En speciell faktor är att operationssåret direkt behandlas med en undertrycksbehandling under 14 dagar och som tas bort i samband med återbesök på ortopedimottagningen, med målet att såret ska förbli sterilt fram tills det är läkt. Mellan 2019–2022 hade höftplastikopererade ca 4 procent djupa sårinfektioner. 2023 var motsvarande siffra 0,8 procent djup sårinfektion.

Under 2023 har slutenvården ortopedi även börjat erbjuda osteoporosbehandling intravenöst där det är medicinskt indikerat för patienter som vårdas för höftfraktur, bäckenfraktur och kotkompression. Detta innebär att verksamheten träffar en målgrupp med mycket hög risk för ytterligare frakturer med en behandling som kan ges omgående, ges vid ett tillfälle, har en duration på två år, samt är mycket effektiv och detta tillika till en låg kostnad.

➤ **Personcentrerade sammanhållna vårdförlopp ska införas enligt nationell plan och Region Skånes införandeprocess.**

I lasarettets medicinska ledningsgrupp förs en dialog om enskilda medarbetares deltagande i lokala programområden (LPO) och motsvarande lokala arbetsgrupper (LAG). När LAG har utarbetat en handlingsplan beslutar kunskapsstyrningsrådet om start av införandet av vårdförloppet. De PSVF som är aktuella för Lasarettet i Ystad har av respektive verksamhetsområde en utsedd lokal patientprocessledare (LPPL) som i sin tur bildar ett

processteam med de olika professioner och kompetenser som behövs samt tar kontakt med primärvård och kommun för samverkan i vårdförloppet. I kvartal fyra beslöts att PSVF TIA/stroke och osteoporos skulle initieras. Viktiga delmoment är startade i PSVF stroke/TIA med hemrehab och PSVF hjärtsvikt i form av dagvård. Den nya strukturen med PSVF liksom innehållet i kunskapsstödet går hand i hand med omvårdnadsförbättringar och patientdelaktighet.

Förväntad effekt är god och lika vård inkluderande primär och sekundär prevention i samverkan med primärvård. Nära vård i samverkan med primärvård och kommuner med ökad öppenvård, specialist- och primärvård samt vård i hemmet kommer att medföra ett minskat behov av slutenvård.

De tidigare startade standardiserade vårdförloppen cancer (SVF cancer) är en förebild för PSVF och kommer över tid att inkluderas i detta nyare kunskapssystem.

I syfte att erbjuda patienterna en jämlik hälso- och sjukvård fortsätter nu enheterna arbetet med en tydligare omvårdnadsstruktur med rutiner enligt magnetmodellen som innebär en omvårdnad som är evidensbaserad och samtidigt tydliggör den omvårdnadskompetens som behövs för en god och säker vård. I konceptet ingår ett tvärprofessionellt arbetssätt och personcentrerad vård. Tillsammans med verksamheterna har lasaretsövergripande mål för personcentrerad vård definierats. Målen innefattar bland annat införande av Head to toe, omvårdnadsansvarig sjuksköterska och omvårdnadsrond. Respektive enhet har under året genomfört olika aktiviteter för att nå målen.

➤ **Fler våldsutsatta personer ska identifieras och stöttas.**

Akutmottagningen arbetar utifrån metoden childcheck. Metoden innebär att alla vuxna som söker vård på akutmottagningen får frågan om de har barn under 18 år. Om de svarar ja, används en checklista. Om den vuxne bedöms ha någon riskfaktor såsom våld i nära relationer, missbruk eller svår psykisk ohälsa görs en orosanmälan till socialtjänsten.

Kuratorerna på lasarettet har påbörjat ett arbete med vårdprogrammet mot våld i nära relationer och hur enheterna på lasarettet kan skapa ett gemensamt arbetssätt för detta. I nuläget kan kuratorerna erbjuda medarbetarna på akutmottagning stöd vid svåra händelser vilket varit väldigt uppskattat både av personal och patienter/anhöriga. Kuratorerna har gått utbildning inom barnskydd och barnrätt för att öka sin kompetens i området.

På BB har arbete påbörjats tillsammans med barnskyddsteamet för att införa en rutin kring förhållningssätt till misstänkt våldsutsatta.

Under året har enhetschefer i samband med ledningsgruppsmöte fått information om hur våld i nära relationer ska antecknas i journalen.

Under 2023 har totalt nio journalanteckningar gjorts om våld i nära relationer på lasarettet, en ökning med fyra jämfört med 2022.

God och nära vård. Nära vård med primärvård som nav.

I Vårdsamverkan Skåne sydöst drivs med stöd av processledare en aktiv dialog om omställningsarbetet mot Framtidens hälsosystem med fokus på den nationella överenskommelsen för god och nära vård. Delregional tjänstemannaberedning tillsatte i maj en delregional operativ arbetsgrupp som arbetar på uppdrag av och med den delregionala tjänstemannaberedning sydost för förberedelse och utveckling av frågor inom ramen för aktivitets- och tidplanen (God och Nära Vård) och utgår från Skånes gemensamma målbild i omställningsarbetet – ”Möt personen där den är”. En förutsättning för uppdraget är ett välfungerande samarbete mellan den regionala och kommunala primärvården samt sjukhusen i området.

Som en del i utvecklingen av den nära vården har lasarettet fortsatt utveckla nya arbetssätt med patientens bästa i fokus såsom mobila team, arbetet med fokuspatienter, subakuta mottagningstider, dagmedicinsk behandlingsenhet och rehabpersonal på akutmottagningen.

Den svåra vårdplatssituationen har fortsatt motiverat och drivit lasarettets initiativ till förändringsarbetet för att minska det akuta inflödet och slutenvårdsbehovet. Flertalet av förändringarna har fått en positiv påverkan på patientflödet såväl på akutmottagningen som inom slutenvården.

Det av lasarettet så framgångsrikt uppstartade mobila team för akut sjuka och baskologisk mobilt team övergick i slutet av året efter regionalt beslut organisatoriskt till primärvårdens ASiH som mobilt team närsjukvård. Det finns alla förutsättningar för fortsatt gott samarbete med lasarettets patienter som har ett akut vårdbehov alternativt ett fortsatt vårdbehov som kan erbjudas i hemmet.

Det omställningsarbete som utförts har gett effekt på en minskad inläggningsfrekvens från akutmottagningen. Samtidigt har indikatorn Återinskrivning 1–30 dagar för äldre (ID0091) minskat vilket kan vara ett resultat av en mer effektiv vård. Återinskrivningar under året minskade till 13,7 procent från 14,9 procent år 2022 och 14,3 procent år 2021.

- **Implementera handlingsplaner för god och nära vård. I enlighet med Överenskommelse om en god och nära vård**

Personcentrerat arbets- och förhållningssätt

Det sker en kontinuerlig dialog och utveckling av samverkan mellan Lasarettet i Ystad och Simrishamns sjukhus för att patienter med behov av närsjukhusets resurser direkt ska kunna söka sig till eller primärt överföras för slutenvård till Simrishamn. Kommun, primärvård och ambulans engageras också i denna omställning av akutflödet. Patienter med geriatriskt

vårdbehov ska uppmärksammas och hamna på rätt vårdnivå så snart behov av slutenvård behövs.

Personcentrerad vård ingår som arbetssätt både i omvårdnadskonceptet i magnetmodellen och i de personcentrerade sammanhållna vårdförloppen (PSVF). Minnesmottagningens arbetssätt fick stort erkännande när den ingick i en utvärdering av ett nytt instrument för bedömning av personcentrering i vården och har nu som uppdrag att vara förebild för och driva utvecklingsarbetet vidare på andra enheter på lasarettet.

Det av lasarettet så framgångsrikt uppstartade mobila teamet för akut sjuka och basenkologisk mobilt team övergick i slutet av året efter regionalt beslut organisatoriskt till primärvårdens ASiH som mobilt team närsjukvård. Det finns alla förutsättningar för fortsatt gott samarbete med lasarettets enheter om patienter som har ett akut vårdbehov alternativt ett fortsatt vårdbehov efter utskrivning som kan erbjudas i hemmet. Vårdformen kräver patienten- och närstående medverkan och utformas individuellt för att kunna erbjuda en säker vård och trygghet. Denna vårdforms arbetssätt utgår från en gemensam helhetssyn av patientens omvårdnadsbehov, medicinska åtgärder och sociala insatser.

Lasarettet har initierat flera tvärprofessionella workshops tillsammans med primärvården och kommuner för samsyn om SVU-processen. Ett uppdrag förbereds i delregional tjänstemannaberedning för en Nätverksgrupp för samverkan vid utskrivning.

Projekt Fokuspatienter har fortsatt under 2023 med att identifiera patienter som söker vård ofta och/eller återinskrivs inom 30 dagar på akutmottagningen och vårdavdelningar. Syftet är att förbättra omhändertagandet och öka kvaliteten i vården för denna patientgrupp. Genom ett nära samarbete med berörd vårdcentral och kommun bidrar projektet till utvecklingen av den nära vården men det finns behov av att arbeta än mer strukturerat och personcentrerat med gruppen patienter som söker vård ofta. Uppföljningen visar att många patienter inte vet vart de ska söka vård och vilka insatser de har möjlighet att få inom kommun, primärvård och slutenvård. Identifierade förbättringsområden är bland annat ett bättre nyttjande av verktyget Mina planer samt förbättrad information till patienten om vart de kan söka vård. Erfarenhet från fokuspatienter visar att rehabresurs på akuten, arbetsterapeut och fysioterapeut, möjliggör att patientens funktionsförmåga kan bedömas i ett tidigare skede i vårdprocessen samtidigt som det sker en vidareutveckling av samverkan med kommunen kring behov av insatser i hemmet vilket bidrar till en smidigare hemgångsprocess. På grund av kompetensbrist har inte detta kunnat uppfyllas under hela året.

Patienterna ska få sin vård tillfredsställd på rätt vårdnivå. Mottagningar har uppdaterat kriterier för specialiståterbesök enligt specifika riktlinjer. Subakuta mottagningstider finns tillgängliga för patienter som inte behöver komma akut. Specialistvårdskonsulter för primärvårdens läkare har förenklats under dag- och kvällstid.

Dagmedicinsk behandlingsenhet har fortsatt utvecklats och har en bred kompetens att ta emot patienter med allmänmedicinska behov inklusive hjärtsvikt och KOL. Patient som sökt med akuta besvär, vårdats på korttidsenheten eller inte längre har behov av slutenvård kan överföras till enheten. En primärvårdskontakt till specialist eller ett besök på en subakuttid kan följas upp på den dagmedicinska enheten.

Det nya arbetssätten är en del i utvecklingen av den nära vården där invånarnas olika behov av kontinuitet och tillgänglighet ska mötas på det mest effektiva sättet. Utgångspunkten är att ingen patient ska behöva vara inlagd på en vårdavdelning om den kan omhändertas inom öppenvården. Detta skapar förutsättningar för fler nöjda patienter och bidrar till en ökad kvalitet i vården. Lasarettet i Ystad har erhållit medel från hälso- och sjukvårdsnämnden för uppstart av projektet under 2022 och 2023.

Kirurgavdelningen erbjuder sina kroniskt svårt sjuka patienter direktinläggning.

Patientkontrakt är etablerat i SVF cancer.

Förebyggande och hälsofrämjande insatser

Idag erbjuds olika patientgrupper information/utbildning om levnadsvanor och rehabinsatser främst som sekundär profylax. I de kommande PSVF förtydligas både de primärt förebyggande insatserna och patientens delaktighet inklusive egenvård. Primärvårdens och specialistvårdens olika roller kommer att förtydligas. I vilket forum och struktur denna samverkan ska drivas i har börjat diskuteras i delregional tjänstemannaberedning.

Med den nya kunskapsstyrningen och PSVF blir det tydligare vilken vård som ska erbjudas på vilken vårdnivå. Hur en gemensam process för hur vi arbetar med Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp i samverkan liksom behov av kompetensöverföring till kommunal primärvård diskuteras i olika samverkans forum.

Digital specialistkonsultation prövas i ett pilotprojekt på Sus i samarbete med specialistvård och primärvård, dock inte problemfritt ännu varför bättre resultat inväntas. Just nu kombineras "telefon konsult med möjlighet till video-möte".

Lasarettet i Ystad vill erbjuda hjärtrehabilitering i grupp i digitalt form och undersöker olika detaljer med syfte att öka tillgängligheten till rehab för denna patientgrupp.

Ett införande av Backa Barnet har diskuterats men inget beslut har fattats ännu.

Verksamhetschefer inom barnmedicin i Skåne för en dialog med BUP kring samarbetet kring de barn som behöver både somatisk och psykiatrisk vård samtidigt.

- **Specialiserad strokerehabilitering i hemmet ska bedrivas i samverkan med berörda vårdaktörer från såväl kommunal som regional verksamhet och med samordning i Vårdsamverkan Skåne.**

Under hösten 2022 startade lasarettet upp specialiserad strokerehabilitering i hemmet, enligt det evidensbaserade arbetssättet med tidig understödd utskrivning från sjukhus till hemmet, med fortsatt koordinerad rehabilitering (ESD) till personer med lindrig till måttlig stroke. Detta är en viktig del i utvecklingen av den goda och nära vården. Personer som drabbats av stroke kan få sin rehabilitering i sin hemmiljö i stället för att ligga kvar på sjukhuset. ESD, jämfört med fortsatt rehabilitering på sjukhus, minskar risken för död eller beroende av annan person i personlig ADL (aktiviteter i dagliga livet). Metoden har även redovisat förkorta vårdtiden på sjukhus, ökad funktionsförmåga, och ökad självständighet i instrumentell ADL samt förbättrad hälsa. Under 2023 har lasarettet kunnat erbjuda metoden till patienter i hela lasarettets upptagningsområde dvs alla kringkommuner. Återkopplingen ifrån såväl patienter som medarbetare har varit väldigt positiv, det som är utmanande är de långa körsträckorna. Metoden bedrivs i samverkan med berörda vårdaktörer från såväl kommunal som regional verksamhet och medarbetare deltar i samordningsmöten med övriga regionala verksamheter som arbetar med metoden. Det finns behov av att utöka teamet med sjuksköterska, kurator, logoped och läkare ifrån den kommande strokeenheten på medicinavdelningen. Hittills har 42 patienter fått tillgång till vårdformen, patienterna uppger i utvärderingen mycket hög delaktighet i rehabiliteringen, mycket hög trygghet i vårdsituationen och att de är väldigt nöjda med sin hemrehabilitering.

- **Implementering av utvecklad basonkologisk verksamhet**

Fram till och med november 2023 ingick Lasarettet i Ystad i ett regionalt pilotprojekt vars syfte var att utveckla den basonkologiska verksamheten i den nära vården. Pilotprojektet med ett mobilt team startades upp i augusti 2022 tillsammans med Centralsjukhuset i Kristianstad och verksamhetsområdet Hematologi-Onkologi-Strålningsfysik på Sus. Syftet var att skapa en ny struktur i hela Region Skåne för omhändertagande av patienter vid komplikationer till onkologisk behandling och att omhändertagande av andra medicinska behov för patienter med cancerbehandling säkerställs med tydliga kontaktvägar för patienten dagtid som jourtid. En ökad samverkan mellan specialiserad vård, primärvård och kommunal vård och omsorg skulle också uppnås.

Nationellt vårdprogram akut onkologi finns tillgängligt, dock krävs fler utbildningsinsatser framför allt inom primärvården och på akutmottagningar för att vårdprogrammet ska kunna implementeras fullt ut. Likaså finns kontaktvägar för regional onkologisk konsultation dagtid och jourtid med vägledning för att underlätta omhändertagandet lokalt.

Uppbyggnaden av mobila teamet skedde i två steg där steg 1 innebar att inskrivna patienter på sjukhuset kunde skrivas ut tidigare med stöd av det mobila teamet och steg 2 innebar att

bedömningar utfördes i hemmet för att undvika att patienter hänvisas till akutmottagning och blev inlagda.

Teamens tillgänglighet har varit alla dagar i veckan. Vardagar kl. 07 – 21 vardagar och helgdagar kl. 08 - 18. Teamens närvaro på vårdplatsmöten och enheternas dagliga pulsronder har varit en viktig del för att identifiera patienter som kan vara lämpliga för att bli inskrivna i de mobila teamen.

Enkäter skickas ut till samtliga basenkologiska patienter som tagit del av dess insatser, en enkät per patient. Resultaten visar stor nöjdhet hos patienterna och redovisas för medarbetarna vilket har gett möjlighet till diskussion och utveckling.

I april 2023 startade lasarettet utifrån den ansträngda situationen på akutmottagningarna och stora bristen på vårdplatser upp ytterligare ett mobilt team för patienter med andra diagnoser, även detta som ett komplement till besök på akutmottagningen och/eller inläggning på en vårdavdelning. Målgruppen var framför allt patienter med infektioner med behov av intravenösa antibiotika, kronisk obstruktiv lungsjukdom, hjärt- och njursvikt och mångsökande på akutmottagningen.

Från och med 1 december 2023 avslutades båda projekten och de mobila teamen övergick i primärvårdens regi med fortsatt samverkan med lasarettet.

- **Genomföra projekt för att utveckla ett nytt arbetssätt med närsjukvårdsteam i Landskrona¹ i samverkan med berörda parter. Parter ska skapa och utvärdera en modell som är möjlig att använda över hela Skåne vid lyckat utfall.**

En regional utredning med ett helhetsgrepp kring den mobila vården har utförts. Uppdraget innebar att samordna existerande insatser så som ambulanser, sjuktransporter, psykiatriambulanser och hemsjukvårdsbilar samt att skala upp lokala projekt kring mobil vård och sjukvård i hemmet. Beslut togs i primärvårdsnämnden om breddinförande av mobila team närsjukvård 2023-12-05 vilket bygger på Landskrona-modellen som startade upp under 2022. De mobila teamen övergick i primärvårdens regi 2023-12-01 i Ystadområdet.

- **Fortsätta öppna upp de fastställda vårdplatserna.**

Arbete pågår kontinuerligt med att på olika sätt kunna rekrytera och behålla medarbetare och att hitta en balans i uppbyggnaden av våra enheter relaterat till behovet av fler vårdplatser. Lasarettet har senaste åren infört ett flertal förändringar som fått positiv påverkan på patientflödet, t.ex. de mobila teamen, subakuta tider på specialistmottagningarna, dagmedicinska mottagningsenheten, rehabpersonal på akutmottagningen, ökad

---

¹ Av Regionstyrelsens beslut § 110 2023-05-23 följer att projektet utvidgats till att omfatta ett team nordost utgående från ASIH Kristianstad och ett team sydost utgående från ASIH i Ystad. Samverkan ska ske med berörda sjukhus, ASIH Hässleholm, vårdcentraler och andra aktörer i närområdet.

telefonkonsultation och regelbundna möten mellan primärvård och specialistvård kring gemensamma patientflöde. Arbetet har resulterat i att andelen inläggningar från akutmottagningen för vuxna har minskat från 22,5 procent 2022 till 20,7 procent 2023. Medelvårdtiderna för medicinpatienter har sjunkit från 4,5 dagar 2022 till 4,0 dagar 2023.

Uppfattningen är att både patienter och medarbetare blir mer nöjda när vi har möjlighet att erbjuda våra patienter alternativa vårdformer och kan undvika hänvisning till akutmottagning och slutenvård. I slutet av året tog förvaltningen initiativ till att starta upp ett nytt projekt Omställning av akuta vårdflöden. Projektet syftar till att stärka, samordna och utvidga arbetssätt för omställning av akuta vårdflöden till och från akutmottagning till andra vårdformer och sker i samarbete med primärvården.

- **Arbetet med att patienter digitalt ska kunna boka in sina tider efter remiss och bedömda åtgärder på samma sätt på jämförbara mottagningar ska fortsätta i ökad takt.**

Samtliga öppenvårdsenheter med 1177 har under 2023 erbjudits stöd i utvecklingen av e-tjänster samt basutbudet. Tjänsten öppen kallelse har införts och utökats på ett fåtal enheter. Utmaningen i e-tjänsten ligger i kontinuitet och framförhållning i läkarnas schema då mottagningstider behöver tillgängliggöras för patienterna på 1177.

Psykisk hälsa

- **Arbetet med att förebygga suicid i enlighet med Region Skånes nollvision och Handlingsplan för suicidprevention 2018–2022 ska fortsätta.**

Chefer och speciellt intresserade medarbetare har deltagit i föreläsning och dialog med chefsöverläkare i psykiatri sydöstra Skåne med temat suicidprevention. Utifrån stödmaterial och affisch "Våga fråga – Rädda liv" initierades en sjukhusövergripande medarbetardialog.

Efter föreläsningstillfället har flera verksamheter satt upp affischen med information om suicidprevention, några har haft ämnet uppe som ett tema på APT.

Kuratorerna arbetar kontinuerligt utifrån den regionala handlingsplanen men ser ett behov av att arbeta med området mer systematiskt och tillsammans med andra yrkesgrupper på lasarettet. Detta är ett prioriterat mål inom verksamheten 2024.

Rehabpersonal och kuratorer arbetar aktivt med att vara mer uppmärksamma på suicidtankar i vården och ta hjälp av kurator eller psykkonsult vid behov.

Barn- och ungdomsmedicinmottagning arbetar utifrån gällande riktlinjer kring "Barn som far illa eller riskerar att fara illa", "Våld i nära relationer", "Barn som anhöriga". ST läkare i pediatrik är tillsammans med andra verksamheter i starten att implementera "Child check" på vuxenakuten för att fånga upp även psykisk ohälsa i familjer. Child-check går ut på att

personalen på vuxenakuten frågar patienter om det finns barn under 18 år i hushållet. Om svaret är ”ja”, bedöms om den vuxnes vårdsökande orsakas av någon av tre riskfaktorer: våld i nära relation, förgiftning och missbruk, eller svår psykisk ohälsa. Om patienten har en av flera riskfaktorer, ska socialtjänsten rutinmässigt informeras. Barn som lever i utsatthet riskerar enligt ovanstående själv psykisk ohälsa och utsatthet som är en riskfaktor för suicid. Detta arbete kommer fortgå under 2024. Barnmottagningen samverkar med andra aktörer såsom skola, förskola, socialtjänst och BUP. Vid misstanke om psykisk ohälsa erbjuds patienten/familjen kontakt med mottagningens kurator för mer fördjupad anamnes och psykosocial kartläggning, både för att tidigt upptäcka ohälsa samt för att identifiera lämpliga insatser på rätt vårdnivå.

Inom förlossningsvården och specialistmödravården sker uppföljning enligt plan från graviditeten hos födande med riskfaktorer för postpartumdepression och därmed suicid.

- **Beroendevården behöver utvecklas så att vårdens aktiviteter blir en väl fungerande helhet ur individens perspektiv. Samverkan ska förbättras och struktureras mellan primärvård, specialiserad vård, kommunala insatser och andra berörda parter.**

Lasarettet har sedan några år tillbaka en övergripande funktion som arbetar med fokuspatienter och mångsökare. En del av de patienter som identifierats har beroendesjukdom och ofta en social svikt relaterat till denna. För att vården ska bli bra för dessa patienter finns ett större behov av samverkan mellan involverade vårdaktörer. Lasarettet tar vid behov kontakt med enskild vårdaktör och i har vissa fall även samlat alla involverade vårdaktörer i ett gemensamt möte för att hitta lösningar och komma överens om hur ansvarsfördelningen ska se ut vilket varit framgångsrikt.

Lasarettet var även representerade på nätverksdagen för samsjuklighet den 7 november som riktades till de som arbetar med personer som har en samsjuklighet (skadligt bruk/beroende och psykiatrisk diagnos). Syftet var att tydliggöra verksamheternas uppdrag för att skapa rätt förväntningar på varandras verksamheter samt skapa samarbetsytor och relation till medarbetare från olika verksamheter.

- **Den somatiska ohälsan hos personer med psykisk sjukdom ska särskilt uppmärksammas genom målinriktade insatser såsom ökad medvetenhet, kompetenshöjande insatser och samverkan inom berörda vårdnivåer.**

Kirurgiverksamheten samverkar regelbundet med kommunens LSS-verksamhet för att säkerställa ett personcentrerat förhållningssätt och att den somatiska vården kan fortgå trots psykisk sjukdom. Psykisk ohälsa uppmärksammas i remisser och eventuella förberedelser görs för att säkerställa ett tryggt och bra möte med patienten. Många patienter med psykisk ohälsa har vanligtvis en medföljande anhörig som vårdpersonalen kan samarbeta med för att

säkerställa att patienten får en trygg och bra upplevelse av sitt besök. Personalen ställer frågor om patientens psykiska mående, information och undersökningar anpassas vid behov.

Högkvalitativ cancervård i hela Skåne

I syfte att uppnå en jämlik, tillgänglig och högkvalitativ cancervård ska verksamheter i Region Skåne samarbeta för fortsatt utveckling i enlighet med den regionala cancerplanen och nationella riktlinjer.

Regionövergripande pågår flera viktiga projekt utifrån den regionala handlingsplanen varav några avslutats och övergått i drift medan en del är pågående. Lasarettet i Ystad är involverade i varierande omfattning i en del av dem; ärftlig cancer, basonkologi i nära vård (Lasarettet i Ystad har varit en av piloterna), lymfödembehandling, fortsatt utveckling av de standardiserade vårdförloppen och införandet av *Min vårdplan* 1177.se är några av projekten.

Projekt Ärftlig cancer

Arbetet med att skapa en regional uppföljningsmottagning för individer med konstaterad ökad risk för ärftlig cancer pågår. Uppdraget för mottagningen är att samordna uppföljningsbesök och koordinering av fortsatta kontroller på hemortssjukhus. Den struktur som etableras omfattar i nuläget de individer som är mutationsbärare och ska ta höjd för den framtida utvecklingen som kommer att ske inom området. I uppdraget ingår även att erbjuda psykosocialt stöd anpassat efter det behov som en individ med ökad risk för ärftlig cancer har under livets olika skeden. Förutom samarbete med hemortssjukhusen kommer uppföljningsmottagningen samarbeta/samverka med sjukvårdsregional funktion ärftlig cancer (SFHC) och genetisk mottagning som båda tillhör klinisk genetik inom förvaltning Medicinsk service. SFHC uppdrag är att sprida information, kunskap och ansvara för ett system för kodning/registrering inom området ärftlig cancer.

Kvalitetssäkring SVF-registrering

Under året har arbetet med att kvalitetssäkra registrering inom cancervård fortsatt, med bland annat en regional utbildningsdag kring kodning av cancervård för samtliga SVF-koordinatorer. Det är av stort värde att koordinatorer från olika sjukhus som i vardagen samarbetar kring SVF-patienterna möts samt ser sin värdefulla del i processen.

Cancerrehabilitering Skåne Online

Ett digitalt cancerrehabiliteringsteam som syftar till att tillgängliggöra interdisciplinär cancerrehabilitering regionövergripande och som en resurs tillgänglig både för patienter inom specialiserad cancervård och primärvård, kompletterande verksamhet till annan cancerrehabilitering.

➤ Fortsatt utveckling av standardiserade vårdförlopp (SVF)

Standardiserat vårdförlopp, SVF, är ett nationellt arbetssätt som ska garantera patienter likvärdig och jämlik utredning och behandling vid misstanke om cancer oavsett var man söker

vård. Syftet med SVF är att minska onödig väntan och ovisshet för patienten. Alla SVF startar med en välgrundad misstanke om cancer och tiden från välgrundad misstanke till start av behandling ska mätas på samma sätt nationellt.

Den nationella målsättningen är att minst 70 procent av cancerpatienterna ska utredas enligt SVF, detta mål behöver uppnås för att erhålla nationella cancermedel (inklusionsmålet).

Under 2023 har 77 procent av cancerpatienterna i Region Skåne ingått i SVF. Det har under 2023 utförts ett kvalitetssäkringsarbete, med hjälp av RCC (Regionalt cancercentrum), avseende validering av SVF buksarkom och neuroendokrina buktumörer som har väldigt låg inklusionsgrad i Region Skåne. Resultat kommer att presenteras under våren 2024.

Det har startats 1272 SVF-utredningar inom 21 olika SVF på Lasarettet i Ystad under 2023 vilket är nästan samma antal som under 2022 (1253). Ett stort antal utredningar avslutas innan start av behandling, detta beror på att kriterierna för att ingå i ett SVF initialt gäller för många patienter, därefter kan cancer i många fall uteslutas. I dessa fall så startas och avslutas förloppet/utredningen i Ystad. Det finns lokala patientprocessledare som ansvarar för de förlopp som startar utredning på lasarettet, fördelat på 9 läkare. I de fall patienterna i stället uppfyller kriterierna för onkologisk eller till viss del kirurgisk behandling flyttas förloppet vidare till Sus. Förändring i antal ses framför allt inom SVF lungcancer som sedan våren 2022 i de flesta fall utreds i Lund. Det finns ingen lokal patientprocessledare i Ystad. Rekrytering av lungläkare pågår men ingen i nuläget som kan ta över det lokala patientprocessledaransvaret.

Det nationella ledtidsmålet innebär att 80 procent av patienterna ska erhålla behandling inom stipulerad ledtid. I de SVF där lasarettet har högst antal patienter samt till stor del själva ansvarar för utredning och behandling är inom prostata-, urinblåsa- och tjocktarmscancer. Nästan 90 procent av alla 359 behandlingsstarter som skett i Ystad (samma antal som 2022) finns inom dessa tre SVF (varav tjocktarmscancer 63 procent).

Måluppfyllelsen under 2023 är 22 procent för alla patienter som startat behandling i Ystad oavsett var SVF startats (2022 17 procent). Om de patienter som startat SVF på Sus exkluderas är motsvarande resultat 29 procent. Motsvarande skillnad har setts även tidigare år.

Av de 227 inom SVF tjocktarmscancer som opererats i Ystad startades lika många av dem på Sus (114) som i Ystad (113), detta är totalt 25 fler än under 2022. Måluppfyllelsen skiljer sig ganska mycket, de SVF som startas i Ystad har en måluppfyllelse på 29 procent och en medeltid på 71 dagar, inkluderas de SVF som startas på Sus är måluppfyllelsen 19 procent och medeltiden 90 dagar. Problematiken ligger inom hanteringen innan remissen anländer till Ystad. Väntetid till operation har ökat något jämfört med 2022. Tillgänglighet till endoskopiska undersökningar och Bild och funktion är i Ystad relativt god. Ledtiderna till strål- och läkemedelsbehandling har totalt försämrats med 7–12 procent jämfört med 2022.

Det är viktigt att registrerade data är tillförlitlig och möjliggör en kvalitetssäker process för att planera, följa upp och vidta åtgärder för hög tillgänglighet och kvalitet inom cancervården. Koordinatorfunktion finns för alla SVF där utredning och behandling sker, lasarettet har 10 SVF-koordinatorer. Cancersamordnare och förvaltningsövergripande SVF-koordinator håller kontinuerligt möten med de lokala koordinatorerna.

Kontaktsjuksköterska, tidig cancerrehab-bedömning och Min vårdplan 1177.se bidrar till en sammanhållen vårdkedja där patienten ges möjligheter att vara delaktighet. Lasarettet i Ystad har en välfungerande kontaktsjuksköterskeorganisation, det finns totalt 18 kontaktsjuksköterskor. Andelen cancerpatienter som har erhållit en kontaktsjuksköterska är 85 procent vilket är mycket värdefullt för patienterna. Även tidig cancerrehab-bedömning utförs i stor utsträckning och ligger på 74 procent.

Cancersamordnare sammankallar till lokala kontaktsjuksköterskemöten två gånger per år, fokus under 2023 har varit cancerrehabilitering, bäckencancerrehabilitering, bedömning av rehabbehov och aktiv överlämning till primärvården.

Samtliga patienter ska erbjudas en vårdplan. Nationellt har det beslutats att detta ska erbjudas via 1177. Uppföljning av implementering och följsamhet till användandet av Min vårdplan sker regelbundet. Implementeringen av Min vårdplan 1177.se fortskrider enligt plan i takt med att vårdplanerna publiceras. Lasarettet i Ystad har i nuläget över 500 aktiva vårdplaner inom nio olika cancerdiagnoser, störst antal inom kirurgin och urologin.

För en fortsatt positiv utveckling av de standardiserade vårdförloppen med sikte på högre måluppfyllelse pågår en kontinuerlig dialog i verksamheterna och processteamerna.

Förvaltningsledningen på Lasarettet i Ystad har under hösten 2023 beslutat att;

- SVF ska vara en del i den månatliga tillgänglighetsrapporteringen.
- Varje processteam regelbundet ska hålla lokala processmöte med alla involverade parter.
- Regelbunden återkoppling ska ske från den lokala patientprocessledaren till verksamhetschef.
- Mål och utmaningar kontinuerligt ska återkopplas till alla involverade chefer.
- Koordinatorerna får en tydligare roll i teamet och i framtagande av SVF-resultat.
- Utmaningar som ligger utanför lasarettets uppdrag återkopplas till cancersamordnare för vidare information/hantering.

På lasarettsovergripande nivå är det medicinskt forum som hanterar och beslutar kring cancerfrågor. En gång per år träffas lasarettets förvaltningschef och verksamhetschefer, medicinskt ledningsansvariga, lokala patientprocessledare och representanter från primärvård, diagnostik, patologi och palliativ vård för en övergripande uppföljning och fänga allmänna utmaningar.

Tillgänglig och effektiv akutsjukvård

➤ Effektivt omhändertagande av patienter som söker akutsjukvård.

Lasarettet har fortsatt utveckla alternativa vårdformer för att skapa ett ännu bättre omhändertagande av de patienter som söker akutsjukvård i Ystad samt för att skapa en mer hållbar arbetssituation på akutmottagningen. Arbetet med Fokuspatienter har fortsatt samt rehabpersonal på akutmottagningen och möjligheten till subakuta mottagningstider. Dessa insatser beskrivs mer under avsnittet ovan God och nära vård.

Under hösten genomförde ledningsgruppen inom verksamhetsområdet akut och medicin ett gemensamt visionsarbete där nya åtgärder och aktiviteter identifierades. I slutet av året startades ett lasarettsovergripande projekt upp, omställning av akuta vårdflöden. Projektet sker i samarbete med primärvården och syftar till att stärka, samordna och utvidga arbetssätt för omställning av akuta vårdflöden till och från akutmottagning till andra vårdformer.

God förlossnings-, neonatalvård och kvinnohälsa

Under året har äntligen ombyggnationen med fler toaletter på förlossningsavdelningen färdigställts. En god vårdhygienisk standard förbättrar möjligheter att erbjuda en god förlossningsvård.

För första gången uppnår verksamheten målet med att hänvisningar till annan förlossningsavdelning ligger under 5 procent.

➤ Gravida och födande kvinnor ska uppleva tillgänglig, trygg, säker och sammanhållen vård.

Verksamheten har arbetat på flera olika plan för att gravida och födande kvinnor ska uppleva en tillgänglig, trygg, säker och sammanhållen vård. Förutsättningarna för en god vårdhygienisk standard har förbättrats genom att ombyggnation på förlossningsavdelningen färdigställts. Ombyggnationen, som omfattade tillskapande av fler toaletter, har varit planerad sen flera år tillbaka men har försenats av olika skäl. Med fler toaletter på avdelningen har vårdhygienien förbättrats och således även patientsäkerheten ökat.

Under året har 4,4 procent hänvisats till annan förlossningsavdelning (icke medicinska skäl) och verksamheten uppnår därmed för första gången målet med att hänvisningar till annan förlossningsavdelning ska ligga under 5 procent.

Ett arbete med implementering av koordinator (barnmorska) nattetid har påbörjats under året.

Medarbetarna har tagit del av ett flertal utbildningsinsatser såsom utbildning i akupunktur, ”Spinning baby” samt internutbildningar i CEPS (Concept for Patient Simulation), en modell för avancerad interprofessionell teamträning av medicinska situationer. Därutöver har föreläsningar i NPF (Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) anordnats.

Under året har verksamheten utökat sitt samarbete med specialistfysioterapeut.

Nivåstrukturering och profilering

Lasarettet i Ystad är positivt inställt till ytterligare uppdrag utifrån de behov som uppstår inom regionen för att öka tillgängligheten. Lasarettet för en dialog med Sus gällande patientflöden inom barnmedicin, planerade kejsarsnitt, elektiva trauman (ortopedi), benign gynekologisk kirurgi samt hematuriutredningar (urologi), samtliga i syfte att förbättra tillgängligheten för Region Skånes invånare. Sedan 2021 har lasarettet ett utökat uppdrag inom ortopedi som beskrivs mer utförligt nedan.

➤ Utveckling av akut ortopedisk verksamhet².

Ortopedin på Lasarettet i Ystad deltar i nivåstrukturering via uppdragen kallade Utökat uppdrag, Steg 1 och Steg 2, vilka båda kan sägas utgöra Ortopediskt “vardagstrauma”.

I steg 1 ryms allmän ortopedisk kirurgi, vanligen frakturer, vars patienter i huvudsak kan behandlas polikliniskt, dvs kan gå hem samma dag som operationen. Några exempel på detta är handleds-, fotleds- och knäskålsfrakturer samt senskador. Målet är satt till 522 operationer/år. Under 2023 uppnådde verksamheten 87 procent (455) av målet. Anledningen till att målet inte uppnåddes fullt ut kan hänföras till bristande salstillgänglighet. En ökande andel av dessa operationer utfördes av lokalt anställda ortopeder, uppskattningsvis cirka 40 procent. För återstoden hyrdes personal in från Sus. De patienter som opererades av lasarettets egna ortopeder bereddes sitt postoperativa återbesök i Ystad, vilket har varit möjligt genom en effektivisering av mottagningsverksamheten. Ortopederna på LiY deltar i det dagliga samarbetet kallat “daglig styrning” med Sus, där även Lasarettet Trelleborg ingår, för ett optimerat akutflöde. För att nå målet med antal operationer/år krävs ökat salsutrymme.

I steg 2 ryms omhändertagandet av höftfrakturer med målet att nå en total volym på 428/år. Förutsättningen för detta har varit en omdirigering av ambulanser från främst Trelleborg och Svedala. Detta år omhändertogs 397 patienter (93 procent) på LiY vilket är 70 fler än 2022, varvid lasarettet i år når en toppnotering. Detta således som effekt av att fler ambulansfärder från Trelleborg och Svedala tog korrekt rutt samt till en mindre del sekundärtransportering från Sus efter röntgen och höftblockad erhållits.

Den ökade överflytten av höftfrakturpatienter kombinerat med det allmänt minskade salsutrymmet har dock påverkat trängseln på akutsalen. Enligt nationell konsensus bör 80 procent av alla höftfrakturer opereras inom 24 timmar. Detta år nådde lasarettet dock endast 52 procent. Detta att jämföra med föregående år (73 procent) och riksgenomsnittet (60 procent). Ett aktivt arbete pågår för att förbättra denna kvalitetsparameter.

---

² Beslut [HSN §27 2021-03-04](#), [HSN §6 2021-02-11](#) Fortsatt uppdrag.

För att kunna öka måluppfyllelsen än mer krävs ett ökat salsutrymme samt ökad sekundärtransport av patienter.

3. Övergripande mål: Hållbar utveckling i hela Skåne

Sektor hälso- och sjukvård

Digitalisering

Lasarettet i Ystad har under 2023 genomgått stora förändringar som lett till ökad digitalisering. Detta har i sin tur lett till ökad patientsäkerhet, högre tillgänglighet samt bättre arbetsmiljö för våra medarbetare.

Under året har samtliga mottagningar infört mobil självincheckning i stället för incheckning via reception eller automat. Detta innebär ett snabbare incheckningsförfarande, minskad belastning på receptionspersonal samt en sänkta kostnader för lasarettet då betalning via swish är billigare än kortbetalning. Under 2024 planeras samtliga ”kiosker” för betalning att avvecklas vilket medför en besparing på ca 840 000 kronor.

Medanet, det mobila sättet att föra in mätvärden direkt i journalen, är nu infört på samtliga enheter utom en där det är lämpligt på Lasarettet i Ystad. Den sista enheten kommer att vara klar med införandet under våren 2024.

Under hösten har sammanlagt 29 enheter lagts upp som använder av elab vilket motsvarar samtliga enheter på LiY. Elab är en elektronisk portal för hantering av digitala beställningar till Laboratoriemedicin. Detta innebär ett stort steg framåt i de förändrade arbetssätt som lasarettet kommer att ha vid införandet av SDV. Förutom ett förändrat arbetssätt medför elab både en mer patientsäker och kostnadseffektiv vård jämfört med vanliga pappersremisser.

Lasarettet är nu klara med anpassningen av vårdgivarstrukturen. Detta är helt nödvändigt för att arbetet med SDV ska fortsätta. Det har inneburit en del förändringar i verksamheternas nuvarande system samt namnändringar för vissa enheter.

Samtliga enheter på lasarettet har under hösten haft möjlighet att utbildas och börja arbeta med ”digitalt möte”. Detta innebär att alla som har nytta av tjänsten kan på ett säkert sätt kommunicera med patienter eller andra vårdaktörer genom video-samtal.

Utöver ovan har Lasarettet i Ystad genomfört olika aktiviteter som en del i förberedelsearbetet inför implementeringen av SDV. Under året har en IT-inventering genomförts och arbetet med IT-estimering är påbörjad. Samtliga chefer och utrustningsledare har genomgått

utbildning i förändringsledning. Utrullningsledarna har samlats regionalt och introducerats i sitt uppdrag. Lasarettet har startat upp styrgrupp SDV samt en facklig referensgrupp och en analys av förändringsbehov i verksamheterna har påbörjats.

Under 2024 kommer SDV att börja påverka verksamheten i större utsträckning genom att fler förändrade arbetssätt införs. Allt som kan förändras innan SDV underlättar införandet.

- **Digitala tjänster ska fortsatt utvecklas och införas i hälso- och sjukvården och goda erfarenheter, avseende användningen av e-tjänsterna på 1177.se och digital vård under pandemin, ska tillvaratas**

Arbetet med 1177 har tagit rejäl fart under 2023. Samtliga enheter har infört basutbudet enligt det regionala beslutet Standardisering av e-tjänster på 1177. Fler enheter har infört och/eller utökad tjänsten Öppen kallelse.

Ett stort arbete har genomförts gällande e-tjänsten ”Kontakta oss”. Detta innebär att alla enheter Lasarettet i Ystad, inklusive slutenvården, kommer att kunna kontaktas av invånare/patienter via 1177. För några enheter är det inte lämpligt att införa denna tjänst och de är därmed undantagna. Den 15 januari 2024 kommer lasarettet nå målet med att 100 procent av alla enheter ska erbjuda tjänsten ”Kontakta oss”.

Klinisk forskning

Under året har lasarettet inrättat Styrgrupp omvårdnad som har i uppdrag att samordna, planera och driva omvårdnadsutveckling samt fatta strategiska beslut gällande kvalitet, kompetens, kunskapsutveckling och omvårdnadens praktik för en god och säker vård till patienter. Denna professionsstyrda ledningsstruktur kommer studeras i ett forskningsprojekt.

För att säkerställa framtida uppdrag inom forskning finns ett behov av att möjliggöra för fler läkare att kombinera klinisk tjänstgöring med forskning samt ett behov av fler sjuksköterskor med högre akademisk examen såsom disputerade och docenter.

- **Den kliniska forskningen ska öka.**

Som en del i att stärka det akademiska ledarskapet samt få engagerade, kompetenta och delaktiga medarbetare har en professionsstyrd ledningsstruktur med omvårdnadsråd på enhetsnivå samt en lasaretsövergripande Styrgrupp för omvårdnad införts.

Ledningsstrukturen har sitt ursprung i begreppet ”professional governance”, ett område som är grundat i forskning och en central del på magnetsjukhus. Denna ledningsstruktur kommer att studeras i ett forskningsprojekt som är framtaget och inkluderar fem delstudier.

Etikansökan för projektet är godkänd och den första artikeln är inskickad till en vetenskaplig tidskrift.

Kunskap som genereras från studien kan komma att ligga till grund för en mer hållbar organisationsstruktur inom svensk hälso- och sjukvård där ledningsstrukturen inom omvårdnad kan appliceras på fler sjukhus. Vidare kan forskningsprojektet ge verksamheter nationellt ett instrument som kan mäta sjuksköterskors uppfattning om deras möjlighet att utöva ett professionsstyrt ledarskap, vilket kan användas av ledare i uppbyggnaden av en organisationsstruktur som främjar autonomi inom omvårdnad. Detta kommer i förlängningen ge en ökad patientsäkerhet och kvalitet på omvårdnaden som ges till patienter.

Lasarettet ser behov av sjuksköterskor med högre akademisk examen såsom disputerade och docenter, dels som en del i kompetens- och tjänstemodellen, dels för att förvaltningsövergripande kunna säkra lasarettets framtida uppdrag med fokus på forskning och evidensbaserad vård. Motsvarande behov återfinns inom det medicinska området, att fler läkare kombinerar klinisk tjänstgöring med forskning. Förutsättningar för forskning behöver individuellt beaktas och främjas i verksamheterna, både inom omvårdnad och medicin.

Inom barnsjukvården har en läkare disputerat under året med avhandlingen *Decision-making in obstetric emergencies*. På kliniken finns nu tre disputerade överläkare och två disputerade ST-läkare. En ST-läkare är doktorand. En barnmorska är doktorand, titeln på avhandlingen är *Initiation of breastfeeding, significance of mental health and improvement of postpartum care*.

Lasarettet har beviljats finansiellt stöd från regionalt cancercentrum syd för en forskningssjuksköterska på 50 procent under 2024. Forskningssjuksköterskan ska ägna sig åt kliniska forskningsstudier inom koloncancer.

Inom kirurgi och urologi har lasarettet åtta doktorander. Studier pågår på patienter med kolonmalignitet.

4. Övergripande mål: Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet

Region Skånes attraktivitet som arbetsgivare har avgörande betydelse för att möta behovet av kompetens idag och framöver. Att vara en attraktiv arbetsgivare med en professionell verksamhet innebär att ständigt arbeta för att skapa en attraktiv arbetsplats, stödja medarbetarutveckling och använda kompetensen rätt.

Hållbar och långsiktig kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en av Region Skånes stora utmaningar. En genomtänkt strategisk kompetensförsörjning är en förutsättning för att klara framtidens uppdrag. Bedömningen är att

dagens och framtidens utbildningsvolymerna inte kommer räcka till för att säkerställa tillgången på rätt kompetens. Förändringar behövs av såväl arbetssätt som kompetensstruktur för att möta kompetensförsörjningsutmaningen.

➤ **Bemanning av verksamheten**

Bemanningsarbetet är generellt sätt utmanande inom hälso- och sjukvården på grund av flertalet bristkompetenser på den nationella arbetsmarknaden. Rekryteringssvårigheter och långvarig resursbrist inom flera yrkeskategorier påverkar negativt, främst inom slutenvården och mest påtagligt för lasarettet är vakansläget inom yrkesgruppen sjuksköterskor. Inom akutmottagningen har förändrat arbetssätt och förändrad bemanning i teamen anpassats efter antalet sjuksköterskor i grundbemanningen. Därutöver har projekten fokuspatienter, projekt basenkologi i hemmet och dagmedicinska öppenvårdstider varit ett alternativ till inläggning och patienten får vård på rätt nivå.

Under 2023 tydliggjorde Region Skånes sitt ställningstagande, tillsammans med flera andra regioner, att begränsa bemanningsbolagens marknad i Sverige. Arbetsgivaren vill genom att höja ersättningen för obekväm arbetstid, arbeta med lika anställningsvillkor och införa kompetens- och tjänstemodellen för fler yrken fokusera än mer på de egna medarbetarna. From 1 oktober begränsades inhyrningen av sjuksköterskeresurser för att övergå i ett stopp from 15 januari 2024. Beslutet är i rätt riktning om än det är utmanande för enheter som har större obalans i bemanningen så som lasarettets akutmottagningar vuxen och barn- och ungdom, medicinavdelningen samt intensivvårdsavdelningen. Inom de opererade enheterna samt ortopedavdelningen har rekrytering och anställning av tidigare bemanningssjuksköterskor möjliggjorts som ett led Region Skånes ställningstagande.

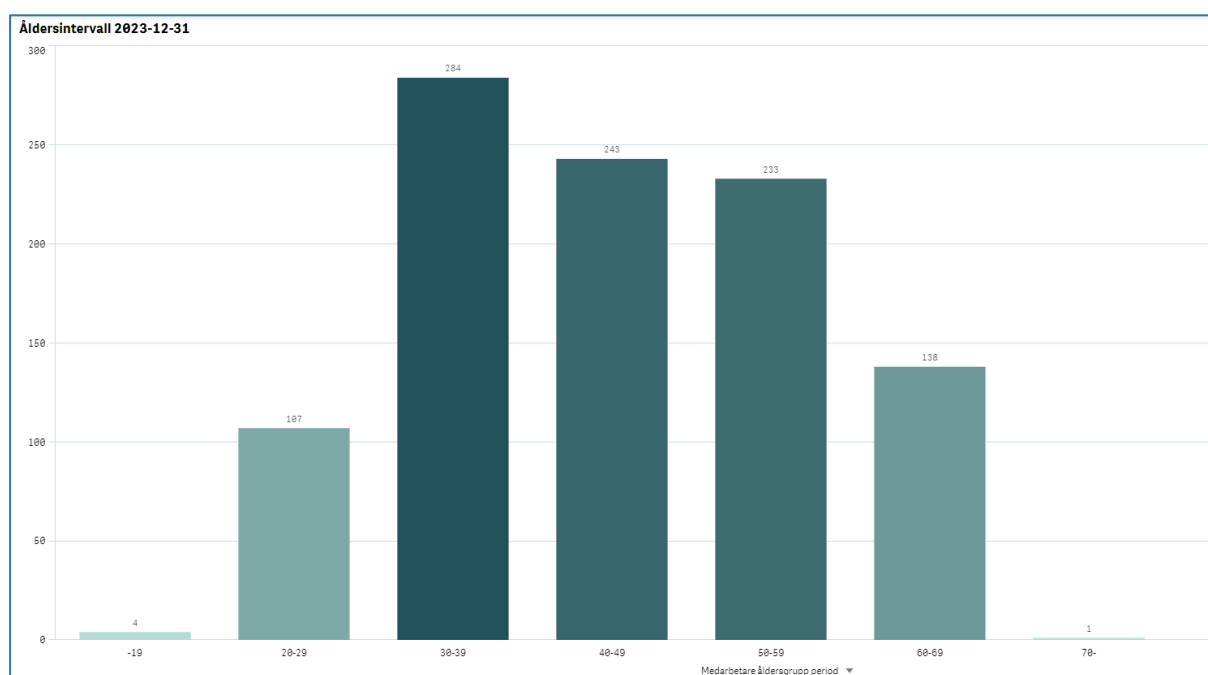
Anpassning till 11-timmars dygnsvila i enlighet med EU:s arbetstidsdirektiv trädde i kraft 1 oktober för samtliga yrkesgrupper förutom läkarna (1 februari 2024). Anpassningen ställer krav på ändrade arbetssätt och schemaläggning, vilket är en förändring för både chefer och medarbetare. Olika utbildningsinsatser har getts under året till chefer, schemaläggare, chefsstöd och fackliga representanter.

Bemanningsmässigt är sommar månaderna särskilt utmanande för lasarettet då befolkningsantalet i sydöstra Skåne ökar och ger ett högre söktryck på sjukvården. Lärdomar från tidigare sommarperiod är att ha en robust arbetsledningsstruktur samtliga veckor, att än mer samarbeta över enheterna och mellan yrkesprofessionerna för att säkerställa patientflöden och patientomhändertagande. Utöver själva bemanningsarbetet är det av stor vikt att arbetssätt, rutiner och interna/externa kontaktvägar är tydliga och välkända när bemanningen inte är helt i fas.

➤ Utvecklingen av anställningsvolym - månadsavlönade

Andelen månadsavlönade medarbetare för 2023 är 1010 medarbetare, i jämförelse med 968 månadsavlönade föregående år. Lasarettet har under 2023 i huvudsak lyckats rekrytera sjuksköterskor, specialistläkare, fysioterapeuter och undersköterskor. Fortsatt rekryteringsbehov finns av sjuksköterskor till bland annat akutmottagningarna, intensivvårdsavdelningen och medicinavdelningen.

Medianåldern för lasarettets medarbetare uppgår till 44 år och i nedan tabell visas åldersfördelning. Ur ett kompetensförsörjningsperspektiv är det av vikt att tillse en balanserad åldersstruktur inom respektive enhet/specialistområde. Likväl som att ge rätt förutsättning för yngre medarbetare som är i början av sin karriär behöver förutsättningar för ett långt arbetsliv beaktas. Ett exempel från verksamheten är arbetssättet inom läkargrupperna där junior kompetens tillses genom ST-tjänstetillsättning, vilka handleds av mer seniora specialister och överläkarkollegor. Flera överläkare som avslutar sin tillsvidareanställning pga. av ålder väljer att arbeta kvar och på så sätt bibehålls också den seniora kompetensen.

➤ Resultat från medarbetarenkät

Den årliga medarbetarenkäten är genomförd och resultatet har presenterats på förvaltningens skyddskommittéer samt arbetsplatsträffar för att sedan vara en del i enheternas fortsatta utvecklingsarbete kopplat till medarbetarskap, ledarskap, värdegrundsarbete och patientsäkerhetsarbete. Enheter som har en god arbetsmiljö, värderingsstyrt medarbetarskap och ledarskap har i huvudsak också ett mer välfungerade patientsäkerhetsarbete.

Frågeställningarna i enkäten bygger på SKR:s nio HME-frågor - hållbart medarbetarengagemang. Det sammanvägda värdet för hållbart medarbetarengagemang visar

på organisationens förmåga att ta tillvara medarbetarnas engagemang utifrån parametrarna motivation, styrning och ledarskap. Enkäten innehåller också elva HSE-frågor - hållbart säkerhetsengagemang. Därtill finns ett antal regiongemensamma- och förvaltningsvisa frågor. Det sammanvägda värdet för hållbart medarbetarengagemang (HME) är 81 (för 2022 var värdet 80). Förvaltningens värde indikerar att det finns goda förutsättningar och villkor för motivation, styrning och ledarskap inom organisationen. Vilket i sig är ett bra värde för förbättrings- och förändringsarbetet. Värdet för Region Skånes samtliga förvaltningar är 79 (SKR:s värde är 76). Frågorna i HME är uppdelade i tre delområden;

- Motivation, värde 84 (värde 82, år 2022)
- Styrning, värde 77 (värde 75, år 2022)
- Ledarskap, värde 82 (värde 82, år 2022)

För varje delområde presenteras ett indexvärde där svarsalternativen omvandlas till en skala från 0 – 100, där 0 är lägst och 100 är högst.

På den regiongemensamma frågan ”Jag kan tänka mig att rekommendera andra att börja arbeta på min arbetsplats” svarar 91 procent (87 procent 2022) av medarbetarna att de kan rekommendera andra att börja arbeta på samma arbetsplats, vilket indikerar att medarbetarna i huvudsak är positivt inställda till sin arbetsplats och arbetsmiljö.

Det sammanvägda värdet för hållbart säkerhetsengagemang (HSE) är 79 (76, 2022). Det totala indexvärdet för Region Skåne är 77 procent. HSE avser hur arbetet med god och säker vård bedrivs, lärande och förbättringsarbetet utifrån ett patientperspektiv samt hur man arbetar med att göra patienterna delaktiga i sin vård. Även här blir resultatet en grund för enheternas fortsatta förbättrings- och utvecklingsarbete samt en återkoppling på det arbete som genomförts sedan förra årets enkät.

➤ Trygga anställningar

Normen är att alla tjänster är heltid. Om medarbetare önskar deltidstjänstgöring utöver laglig rätt så som vid föräldraledighet görs en bedömning utifrån verksamhetens behov och möjlighet att tillgodose önskemålet under tidsangiven period. För arbetsgivaren är det av vikt att medarbetaren behåller sin heltidstjänst som grund vid ev. önskemål om deltidstjänstgöring samt att chef - medarbetare har dialog och uppföljning under överenskommen tidsperiod.

För lasarettets 1 001 månadsavlönade medarbetare år 2023 är den genomsnittliga sysselsättningsgraden 96,3 procent (värdet är oförändrat jämfört med föregående år). Inga specifika trender kan göras utifrån AID-huvudgrupp utan nedskrivna sysselsättningsgrad relateras till individnivå/medarbetarnivå.

➤ Tydliga karriär- och utvecklingsvägar för medarbetare och chefer

I det årliga medarbetarsamtalet för chef och medarbetare dialog om medarbetarens kompetens- och utvecklingsbehov som sammanställs i en individuell utvecklingsplan som båda parter följer upp under året. För medarbetare som är intresserade av ledarskap och nyfiken på chefskap finns det regionala programmet för potentiella/framtida chefer. Programmet är uppskattat av tidigare deltagare som får en bild av vad chefskap innebär samt får möjlighet till personlig utveckling.

Utgångspunkten för befintliga chefer är att utveckling av ledarskapet och självutveckling utgår från chefens individuella behov och erfarenhet. Arbetsgivaren erbjuder olika ledarskapsutbildningar från ny i chefsrollen till mer erfaren. Arbetsgivaren erbjuder också mentorskapsprogram vilket flera av förvaltningens chefer ingår i. Inom förvaltningen har chefer deltagit i chefshandledning som en del i att skapa forum i vardagen för att diskutera och utveckla ledarskapet. Chefer har även deltagit i individuell chefshandledning.

För vidare beskrivning av kompetensutveckling för medarbetare se avsnitt nedan gällande kompetensutvecklingsinsatser.

➤ Jämställda löner

Arbetet med jämställda löner genomförs årligen och för 2022 var förvaltning Lasarettet i Ystad en del av förvaltning Skånes universitetssjukvård och ingick som en del i analysarbetet tillsammans med Malmö, Lund, Lasarettet i Landskrona och Lasarettet i Trelleborg. Analysen påvisade inga osakliga löneskillnader och således finns ingen handlingsplan att agera utifrån för förvaltningen.

➤ Arbete med lika rättigheter och möjligheter

Arbetsgivens strävan är att likarättsarbetet ska genomsyra hela verksamheten både ur ett medarbetarperspektiv och i relation till patienter, anhöriga samt andra vi möter och samverkar med. Att arbeta med standardiserade processer vid exempelvis rekrytering ger lika förutsättningar i urvalsprocessen för kandidaterna, lika villkor och ersättning vid anställning är ett annat exempel som arbetsgivaren ur ett regionalt perspektiv arbetar aktivt med, att kontinuerligt arbeta med värdegrund och bemötande ett annat. Uppföljningsverktyg som används för att uppmärksamma eventuella brister och förbättringar i likarättsarbetet är medarbetarenkäten, årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet samt patientenkäter- och dialoger.

➤ Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

Arbetet med det systematiska arbetsmiljöarbetet utgår ifrån det så kallade "SAM-hjulet" som beskriver arbetsgången; undersökning-riskbedömning-åtgärder-kontroll av

arbetsmiljöförhållande. Vid förändringar som påverkar medarbetarnas arbetsmiljö genomförs riskbedömningar tillsammans med företrädare för personalorganisationerna. De åtgärder som framkommer blir grunden för en handlingsplan som ageras på och följs upp. Skyddsrand som inkluderar den fysiska, sociala och organisatoriska arbetsmiljön genomförs årligen och handlingsplan på enhetsnivå skapas som följs upp på exempelvis på arbetsplatsträffar. Den årliga medarbetarenkäten är en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet och resultatet blir ett kompletterande verktyg i förbättringsarbetet på arbetsplatsen. Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs årligen upp i en regiongemensam enkät som en del i att säkerställa att arbetet genomförs i enlighet med lagstiftningen. Från årets enkät anges nedan påstående som de främsta/viktigaste styrkorna i det systematiska arbetsmiljöarbetet;

- Vi genomför undersökningar och riskbedömningar vid förändringar.
- Arbetsmiljöfaktorer tas hänsyn till när beslut ska fattas och åtgärder vidtas i det vardagliga arbetet.
- Rutiner och riktlinjer som stödjer en god arbetsmiljö inom arbetsanpassning och rehabilitering är kända och tillämpas.

Från årets enkät anges nedan påstående som de mest väsentliga/viktigaste bristerna i det systematiska arbetsmiljöarbetet;

- Användandet av Region Skånes ”Vägledning för hälsofrämjande schemaläggning”.
Åtgärd; Öka kunskap om hälsofrämjande schemaläggning, göra vägledningen mer känd för både chefer, schemaläggare och medarbetare. Öka kunskap om anpassning till 11-timmars dygnsvila utifrån EU:s arbetstidsdirektiv.
- Rutiner och riktlinjer som stödjer en god arbetsmiljö avseende introduktion för nyanställda gällande arbetsplatsens arbetsmiljöarbete.
Åtgärd; Säkerställa att arbetsplatsens arbetsmiljöarbete inkluderas i arbetsplatsintroduktionen för nyanställda. På den förvaltningsövergripande introduktionen som ges två tillfällen per år tas arbetsmiljöarbetet upp ur ett generellt perspektiv.
- Rutiner/riktlinjer gällande hot och våld.
Åtgärd; Säkerställ att rutiner och riktlinjer avseende hot och våld finns på arbetsplatsen. Dialog på arbetsplatsträffar för att trygga och säkra medarbetarna utifrån att rutiner fungerar om/när situation uppstår, alla medarbetare ska vara förbereda och veta vad som gäller.

Attraktiv arbetsplats

Region Skånes arbetsplatser ska vara trygga och säkra för såväl medarbetare som alla som befinner sig i någon av Region Skånes verksamheter. En attraktiv arbetsplats med god arbetsmiljö är en av de avgörande förutsättningarna för att möta kompetensutmaningen.

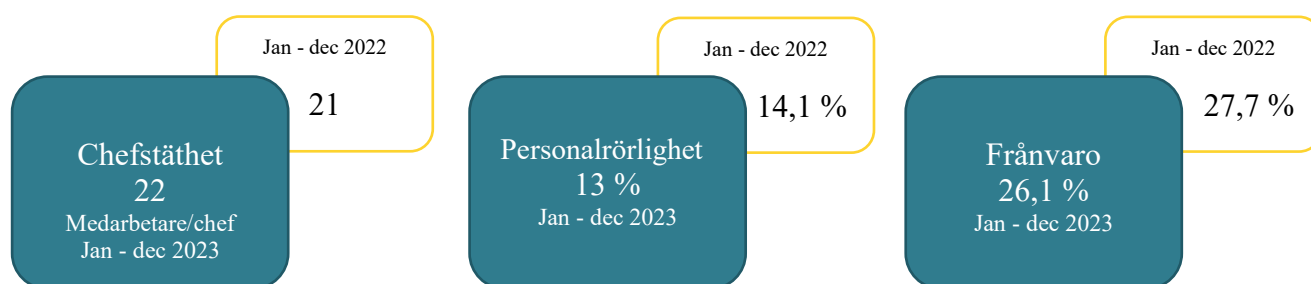

➤ Sjukfrånvaro

Den totala andelen sjukfrånvaro för januari – december uppgår till 4,9 procent vilket kan jämföras med 6,0 procent för år 2022.

Nuvarande och fortsatta insatser för att minska sjukfrånvaron är bland annat att arbeta med grundläggande arbetsmiljöfaktorer och friskhetsfaktorer på arbetsplatserna. Insatser och aktiviteter bygger på förebyggande individuella- och gruppinsatser utifrån social och organisatorisk arbetsmiljö. Medarbetarnas involvering i arbetsmiljöarbetet samt delaktighet i vad som behöver förbättras och förtydligas är en viktig faktor för att bygga förutsättningar för ett hälsosamt och hållbart arbetsklimat. Att involvera företagshälsovården utifrån tidiga och förbyggande insatser är också en viktig faktor.

➤ Samlad analys av de regiongemensamma KPI:er som är knutna till målområdet Attraktiv arbetsplats

Chefstäthet är ett mått som beskriver antal månadsavlönade medarbetare som chefen ansvarar för. Chef i Region Skåne definieras som ansvarig för personal, ekonomi och verksamhet. Att följa måttet är viktigt utifrån chefens förutsättningar för ett närvarande chefskap. Inom lasarettet finns ett par större enheter som bedriver dygnet runt verksamhet, för dessa enheter blir antalet medarbetare per chef större. För att skapa rimliga chefsförutsättningar har vissa av dessa enheter ett delat ledarskap varpå andra har valt att ha en större medarbetargrupp då det bedöms svårt att dela upp chefsansvaret på ett optimalt sätt. Även om måttet för chefstäthet är det samma för år 2022–2023 är förändringen att vakanta chefspositioner tillsatts under 2023 med ordinarie chefer vilket kan vara en orsak till att personalerörligheten minskar.

Personalerörligheten (månadsanställda medarbetare) uppgår 2023 till 13 procent, vilket kan jämföras med 14,1 procent föregående år. Personalerörlighet är ett mått på externa avgångar, pensionsavgångar exkluderat. Antalsmässigt är det 158 medarbetare som lämnat förvaltningen för extern avgång, vilket kan jämföras med 173 medarbetare år 2022. Av dessa är det främst medarbetare i åldersgrupperna 20 – 29 år (28,4 procent år 2023, 43,2 procent år 2022) samt 30 – 39 år (13,9 procent år 2023, 21,6 procent år 2022) som väljer att lämna sin anställning på Lasarettet i Ystad. Personalerörligheten har ur ett förvaltningsperspektiv mattats av i

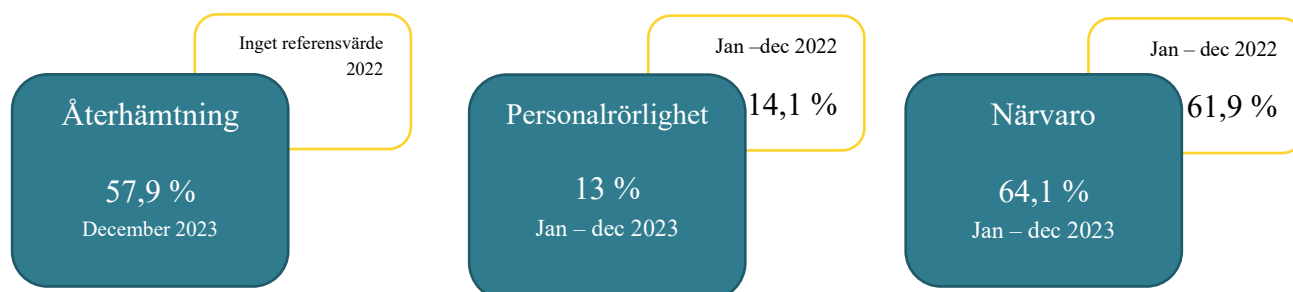
jämförelse med föregående år. Rörligheten och vakansläget är särskilt utmanande på enheterna akutmottagningen vuxen, akutmottagningen barn och ungdom, intensivvård, medicinavdelningen, varpå andra enheter har en mer balanserad personalrörlighet.

Frånvaron totalt sätt uppgår för året till 26,1 procent (27, 7 procent år 2022) och avser samtliga frånvaroposter. Exempelvis uppgår den totala sjukfrånvaro (kort och långtid) för året till 4,8 procent (5,8 procent år 2022), läs mer under avsnitt *Sjukfrånvaro*. Frånvaro för vård av sjukt barn är oförändrat mellan åren, 0,7 procent, föräldraledighet minskar något, 5,4 procent 2023 jämfört med 6,4 procent 2022. Jourkompledighet är också oförändrat mellan åren och ligger på cirka 2,3 procent.

Stöd och medarbetarutveckling

Lärande och kompetensutveckling är idag en självklarhet genom hela yrkeslivet. En attraktiv arbetsgivare både förväntas och behöver skapa utrymme till lärande i vardagen. Region Skåne ska ge förutsättningar för medarbetare att utvecklas i takt med ett ständigt föränderligt arbetsliv.

➤ Samlad analys av de regiongemensamma KPI:er som är knutna till målområdet Stöd medarbetarutveckling

Återhämtning är ett KPI (Key Performance Indicator) som visar andelen uttagen semester i relation till den berättigade semestern årligen samt semester som sparats sedan tidigare år. Det finns inget referensvärde för år 2022. Sett till återhämtning och semesterledighet enskilt bör andelen återhämtning för kommande jämförelseperiod öka i takt med att nya kollegor rekryteras till lasarettet.

Personalrörligheten (månadsanställda medarbetare) uppgår för år 2023 till 13 procent, vilket kan jämföras med 14,1 procent föregående år. Personalrörlighet är ett mått på externa avgångar, pensionsavgångar exkluderat. Antalsmässigt är det 158 medarbetare som lämnat förvaltningen för extern avgång, vilket kan jämföras med 173 medarbetare år 2022. Av dessa är det främst medarbetare i åldersgrupperna 20 – 29 år (28,4 procent år 2023, 43,2 procent år 2022) samt 30 – 39 år (13,9 procent år 2023, 21,6 procent år 2022) som väljer att lämna sin

anställning på lasarettet. Personalrörligheten ur ett förvaltningsperspektiv har mattats av i jämförelse med föregående år dock har akutmottagningen vuxen, akutmottagningen barn och ungdom, intensivvård, medicinavdelningen fortsatt ett större vakansläge och behov av rekrytering, varpå andra enhet har en mer balanserad personalrörlighet.

Närvaro anger andelen arbetade timmar genom det totala antalet timmar som registrerats. Närvaro är planerad arbetstid (ej mertid, övertid eller fyllnadstid). Syftet med att följa och analysera andelen närvaro grundar sig i att en planerad arbetstidsförläggning verkar hälsofrämjande och bidrar till bättre kvalitet och upplevelse av balans mellan arbetstid och fritid. För lasarettet uppgår andelen närvaro till 64,1 procent för året och är en ökning med 2,2 procentenheter jämfört med föregående år. Andelen närvaro skulle positivt öka om vakansläget för yrkesgruppen sjuksköterskor varit i mer balans dvs. fler ordinarie medarbetare som delar på den planerade arbetstidsförläggningen.

Under hösten startade Styrgrupp kompetensutveckling upp igen efter vårens paus vilken var relaterad till det höga flödet av patienter. Chefen för utbildningsenheten tog över ordförandeskapet samt sågs representationen, kommunikationsplanen samt syfte över. Styrgruppen är interprofessionell och arbetet bottnar i både kompetensförsörjningsplanen samt dragningskrafterna i magnetmodellen. Nyttillkommet för året är att arbetet med implementering av kompetens- och tjänstemodellen (KTM) för alla yrkeskategorier samt utbildningsuppdragen för AT-, BT- och ST-läkare ska bearbetas genom styrgruppen.

Fokusområden under hösten har varit den fortsatta planeringen och arbetet med lunchföreläsningarna KÄK (Kunskap Är Kul), implementering av utbildningsplanen kopplad till riktlinjen Trakeostomerade stabila patienter LiY, strategin kring att säkerställa den formella handledarkompetensen på enheterna, dialog och planering kring kompetensstärkande insatser gällande kärnkompetenserna, stärka och effektivisera arbetet kring grundutbildning i HLR och att repetitionsutbildningen i HLR ska genomföras interprofessionellt samt fortsatt arbete med implementering av KTM.

➤ **Fortsatt satsning på utbildningsanställningar och utbildningslön för sjuksköterskor. Kompetensutvecklingsinsatser för sjuksköterskor**

För att stärka kompetensförsörjningen för de verksamheter som kräver specialistsjuksköterskekompetens har utbildningar såsom anestesisjukvård, operationssjukvård, intensivvård och barnmorska varit prioriterade. Nedan anges antal sjuksköterskor med utbildningslön 2023 specificerat utifrån utbildning.

Utbildning	Antal sjuksköterskor med utbildningslön på LiY 2023
Anestesisjukvård	4
Operationssjukvård	3
Intensivvård	3

Barnmorskeprogrammet	2
Akutsjukvård	2
Hjärtsjukvård	2
Vård av äldre	1
Barn och ungdom	2
Kirurgisk vård	2
Medicinsk vård	1

Utbildningsenheten har sedan i slutet på mars stärkts med en specialistsjuksköterska som ansvarar för samordning av kompetensutvecklande insatser på LiY. Specialistsjuksköterskan, som också bedriver forskarstudier, arbetar aktivt med att höja den vetenskapliga kompetensen inom kunskapsområdet omvårdnad. Hon nätverkar med olika organisationer och föreningar i kompetenshöjande och omvärldsbevakande syfte samt stärker kompetensutvecklingen för medarbetarna på LiY genom att hitta föreläsare och planera genomförandet till olika utbildningsinsatser såsom Sårutbildning och Bemötande vid Neuropsykiatriska funktionsvariationer.

Specialistsjuksköterskan har under året fokuserat på att starta kliniska utvecklingsmöten (KUM) på två enheter vilket riktas mot nya sjuksköterskor med syfte att skapa lärande kring yrkesutövning och anknytning till kunskapsområdet omvårdnad. Hon har också varit ett implementeringsstöd till enhetschefer och särskilt utsedda sjuksköterskor på elva enheter i arbetet med Region Skånes Kompetens- och tjänstemodell för sjuksköterskor. Fokus har även varit att tillsammans med chefsjuksköterskan stödja enheterna på lasarettet i arbetet med att implementera magnetmodellens strukturer. Som ett led i magnetarbetet är specialistsjuksköterskan vice ordförande i den nya ledningsstrukturen Styrgrupp Omvårdnad som sakkunnig inom kunskapsområdet omvårdnad samt också deltagare i Styrgrupp Kompetensutveckling.

I slutet på året 2023 startades ett arbete med lasarettets dietister med syftet att höja sjuksköterskors kompetens och omvårdnads kvalitet avseende nutrition.

Specialistsjuksköterskan ingår nu också i Lokal Arbetsgrupp Nutrition vilket är en regional arbetsgrupp tillhörande det nationella systemet för kunskapsstyrningen för hälso- och sjukvård.

➤ **Kompetensutvecklingsinsatser för övriga yrkesgrupper**

Specifikt för yrkesgruppen undersköterskor har lasarettet fastställt det kliniska basprogrammet som en ordinarie del av introduktionen. Flertalet anger att insatsen stärkt dem utifrån den kliniska rollen och att de fått ökad förståelse för teamets roll och påverkan utifrån det gemensamma kliniska arbetet. Volymen har ökat från 30 deltagare per utbildningstillfälle

under 2022 till 40 deltagare/utbildningstillfälle under 2023. Antal avslutade deltagare under året är 17.

Under hösten 2023 ansökte tre undersköterskor om utbildningslön och alla ansökningarna kunde beviljas. Det är mycket positivt för kompetensen på lasarettet att även undersköterskor önskar specialisera sig. Nedan åskådliggörs antal undersköterskor med utbildningslön 2023 specificerat utifrån utbildning.

Utbildning	Antal undersköterskor med utbildningslön på LiY 2023
Neurosjukvård	1
Palliativ vård	1
Vård och omsorg äldre	1

Utbildningsenheten har sedan i början av april stärkts med en utbildningsundersköterska som ansvarar för det kliniska basprogrammet för undersköterskor på LiY samt för att stödja verksamheterna gällande en stärkt introduktion för nyanställda medarbetare.

I samarbete med introduktionsansvariga undersköterskor samt enhetschefer har ett introduktionsprogram arbetats fram där den kliniska introduktionen varvas med teori och metodövningar. Detta för att minska det slumpmässiga lärandet under introduktionsveckorna vilket skapar högre kompetens och trygghet inom de områden i omvårdnadsprocessen som undersköterskorna har ansvar för. I denna strukturerade introduktion ingår också strukturerade reflektionstillfällen i syfte att skapa lärande kring yrkesutövningen kopplat till omvårdnad, stärka lärandet genom att sätta ord på den tysta kunskapen samt att skapa lärande av och med andra undersköterskor.

Kompetensutvecklande insatser för läkare kan särskilt nämnas utbildning i traumateam för att säkerställa rätt omhändertagande för kritiskt sjuka patienter. Utbildningen fokuserar på Crew Resource Management (CRM), ett koncept känt ursprungligen från flyg- och rymdindustrin. CRM siktar på att optimera teamets prestation genom att minska effekten av mänskliga fel via användande av alla tillgängliga resurser, såväl människor som utrustning och information. Utbildningen leds av det lokala traumateamet på lasarettet och genomförs tre till fyra gånger per år. Ett traumateam består av undersökande läkare (ST-läkare inom kirurgi/akutsjukvård), akutklinikens sjuksköterska och undersköterska, anestesiläkare, anesthesi- och IVA-sjuksköterska, ortoped och teamledare, som är specialistläkare inom kirurgi eller akutsjukvård. Utbildningarna syftar också till att diskutera lokala rutiner och avvikelser, samt generellt förbättra samarbetet mellan de olika involverade specialiteterna.

Teambaserade kompetensinstaser genomförs i det dagliga arbete, teamet kring patienten kan snabbt samlas för genomgång och lärande och ett exempel är teamutbildning inom strokevård.

Enheten för rehabilitering har genomfört utbildningsinsatser i samarbete med kommun och primärvård i närområdet vilket är uppskattat av alla parter.

Utbildningsuppdraget

Vid årsskiftet blev utbildningsenheten på LiY underställd HR-chefen. Denna organisationsförändring har under året möjliggjort ett mer nära samarbete kring frågor som berör utbildningsuppdraget, kompetensutveckling, arbetsmiljö och rekrytering.

Utbildningsenhetens medverkan i Styrgrupp omvårdnad samt innehavandet av ordförandeposten i Styrgrupp kompetensutveckling har också varit bidragande faktorer för det stärkta samarbetet lasaretsövergripande. Arbetet med att stärka tillgänglighet och kvalitet för utbildningsuppdraget gällande verksamhetsförlagd utbildning (VFU), arbetsplatsförlagt lärande (APL) samt Lärande i arbete (LIA) har genomfört året i verksamheten.

Nedan tabell visar genomströmningen av studenter på LiY beskrivet utifrån profession/yrkeskategori. Det går att utläsa både hur många platser som beställdes av lärosäten/skolor samt hur många platser som faktiskt nyttjades. Statistiken visar exempelvis att alla VFU-platser för sjuksköterskestudenterna utom en nyttjades under hösten 2023 vilket kan vara positivt för kommande rekrytering.

Vårterminen		Höstterminen		Praktikform	Utbildning
Erbjudna platser	Använda platser	Erbjudna Platser	Använda platser		
32	22	32	31	VFU	Sjuksköterskestudenter
3	3	3	3	VFU	Arbetssterapeutstudenter
3	1	4	3	VFU	Fysioterapeutstudenter
8	7	8	7	VFU	Fysioterapeutstudenter korta placeringar T1, T3
3	0	3	0	VFU	Biomedicinsk analytikerstudenter
16	8	16	8	VFU	Sjuksköterskestudenter korta placeringar termin 4
16	12	16	16	VFU	Sjuksköterskestudenter kort placering termin: 6 akut
16	12	16	16	VFU	Sjuksköterskestudenter kort placering termin: 6 IPL
20	16	15	13	VFU	Specialistsjuksköterskestudenter
35	30	26	15	APL	Undersköterskestuderande - gymnasium och vuxenutbildning
5	5	5	4	Lärling	Undersköterskestuderande – gymnasium
11	4	2	0	LIA	Specialistundersköterskestuderande
7	6	7	6	LIA	Medicinsk sekreterarstuderande
2	2	0	0	LIA	Steriltekniker
177	118	153	122		
Antal praktikplatser i verksamheterna år 2023					
240					

Tabell 1. Antal praktikplatser som erbjöds och sedan nyttjades under vårterminen och höstterminen 2023.

Gällande sjuksköterskestudenter under VFU i korta placeringar har det under året skett en ökad genomströmningen i jämförelse med 2022. Detta på grund av att pandemirestriktionerna successivt avslutats vilket öppnat upp möjligheterna för att erbjuda VFU i de korta placeringarna.

Gällande BMA-studenter och specialistundersköterskestudenter har lärosäte och yrkeshögskolor inte nyttjat alla erbjudna platser, sannolikt relaterat till minskat antal studenter samt att de studenter som är kvar under utbildning erhåller VFU-placering nära boendeort.

Handledning

Under året erhöll lasarettet extra medel från personalnämnden för att stärka VFU. Dessa medel användes till kompetensstärkande insatser inom handledning och pedagogik såsom handledarkonferenser, ökat antal träffar i Nätverk Handledning, inköp av utbildningsmaterial såsom böcker och metodövningsmaterial samt kunde några handledare och en klinisk lärare delta på VFU-dagarna.

För att stärka den pedagogiska kompetensen erbjuds legitimerad personal och undersköterskor att gå handledarutbildning på grund och avancerad nivå. Anmärkningsvärt för det gångna året är att fem undersköterskor har genomgått handledarutbildning för undersköterskor på avancerad nivå vilket är mycket positivt. Handledare har också erbjudits både lokala och regionala utbildningstillfällen i peer learning.

I samarbete med klinisk adjunkt, huvudhandledare och handledare har utbildningsenhetens strukturerade program under VFU/APL/LIA för undersköterskestuderande och sjuksköterskestuderande stärkts ytterligare under året för att stödja handledare och studenter på bästa sätt.

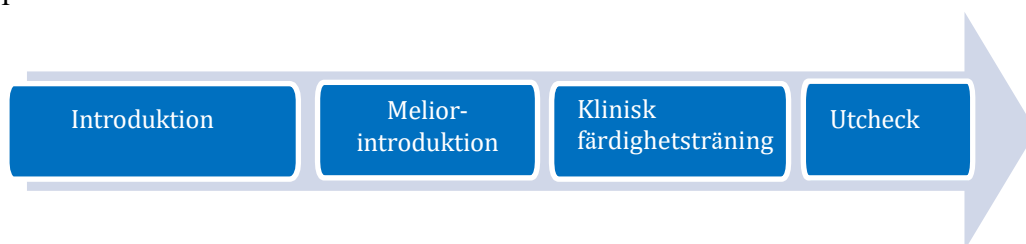

Bild 1. Flödesbild över kliniska lärarnas pedagogiska insatser under VFU/APL/LIA.

Den VFU-period som startades upp under 2022 där sjuksköterskestudenterna i termin 6 genomgår två veckors VFU med fokus mot samverkan i team och det interprofessionella lärandet (IPL) har fallit väl ut och fått högt omdöme i utvärderingarna under 2023. Likaså är arbetsterapeutstudenterna i termin 3 mycket nöja med den handledning i peer learning som de erhåller under VFU på LiY.

Utbildningsenheten har under året stärkts med en utbildningsundersköterska. Detta har varit gynnsamt gällande hur utbildningsenheten kan stödja handledare och studerande under APL och LIA.

I slutet av året startades arbetet upp gällande implementering av kliniska utbildningssalar på ytterligare två avdelningar. Detta för att stärka kvaliteten och tillgängligheten för studenter samt för att stärka arbetsmiljön för handledarna. Det interprofessionella lärandet är en del av det pedagogiska arbetet i utbildningssalarna.

Under året har lasarettet tagit emot läkarstudenter inom specialiteterna kirurgi, urologi, internmedicin samt obstetrik och gynekologi. Inom kirurgi har 16 kirurgstudenter tagits emot. Kirurgstudenternas praktik varar i tre veckor, de får då auskultera på operationsavdelning, endoskopimottagning, akutmottagning, slutenvårdsavdelning och öppenvårdsmottagning. Urologstudenterna, 16 under 2023, besöker verksamheten endast under en dag och auskulterar då urologläkare på urologmottagningen.

Inom internmedicin har åtta läkarstudenter praktiserat under året. Studenterna praktiserar under en fyra-veckorsperiod, fyra studenter under våren och fyra under hösten. Under sin praktikperiod auskulterar de medicinläkare inom både slutenvård och öppenvård.

Lasarettet har tagit emot tolv läkarstudenter inom obstetrik och gynekologi som gått termin 9 på läkarprogrammet i Malmö. Två studenter åt gången har varit i verksamheten måndag - onsdag i femveckorsperioder. Studenterna introduceras av en kandidatansvariga läkare första förmiddagen och följer därefter samma schema som de skulle haft i Malmö. De auskulterar mestadels läkare, dagtid och på två kvällspass, samt följer barnmorska på förlossningen, gynmottagningen och obstetriskt ultraljud. Sista veckan har de en heldag med kandidatmottagning och "sit-in" med patienter som utvalts och tillfrågats efter remissbedömning. De kandidatansvariga läkarna bedömer då hur studenterna klarar mottagningsbesöken, både medicinskt och i fråga om bemötande och undersökningsteknik. Hittills har studenterna varit mycket nöjda med placeringen. De har tyckt att de fått se mycket, att stämningen på kliniken är god och att placeringen varit värt pendlingen från Malmö/Lund.

Använd kompetensen rätt

Att använda alla medarbetares kompetens på bästa sätt är en komplex utmaning. För att lyckas behövs fortsatt arbete med kontinuerlig verksamhetsutveckling och anpassning av arbetsuppgifternas fördelning. Normer och arbetssätt behöver utmanas och nya perspektiv och innovation bejakas.

Att använda kompetensen rätt och att ge medarbetarna möjlighet att arbeta utifrån sin kompetens och verksamhetens behov är en nödvändig insats för att möta kompetensförsörjningsutmaningen. Rätt använd kompetens kan innebära exempelvis uppgiftsväxling mellan yrkeskategorier och införande av nya kompetenser.

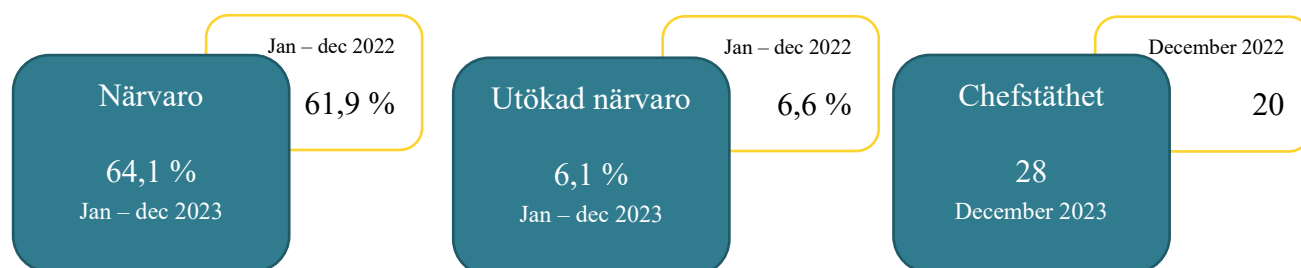
➤ **Redogör för arbetet med rätt använd kompetens.**

Under året har flera goda exempel på rätt använd kompetens arbetats fram utifrån ett patientperspektiv samt rätt vårdnivå. Två framgångsrika uppgiftsväxlingar som genomförts är dagmedicinska öppenvårdstider och mobila team. Båda arbetssätten beskrivs under avsnittet god och nära vård.

➤ **Arbetet med att breddinföra servicemedarbetare kommer att startas upp i slutet av 2022 och ha fullt fokus under hela 2023**

Lasarettet har infört servicemedarbetare för arbetsuppgifter och ansvarsområden som inte är patientrelaterade och har krav på utbildning inom hälso- och sjukvård.

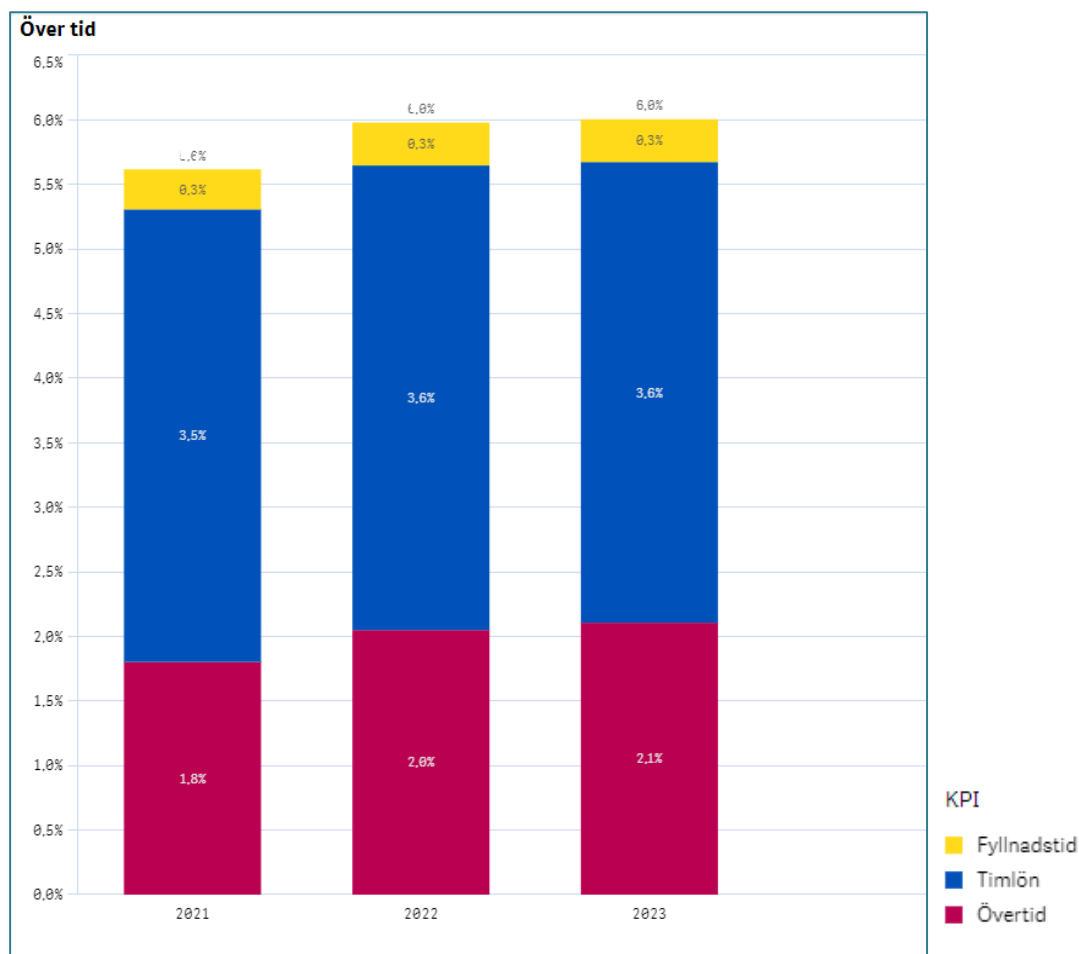
➤ **Samlad analys av de regiongemensamma KPI:er som är knutna till målområdet
Använd kompetensen rätt**

Närvaro anger andelen arbetade timmar genom det totala antalet timmar som registrerats. Närvaro är planerad arbetstid (ej mertid, övertid eller fyllnadstid). Syftet med att följa och analysera andelen närvaro grundar sig i att en planerad arbetstidsförläggning verkar hälsofrämjande och bidrar till bättre kvalitet och upplevelse av balans mellan arbetstid och fritid. För lasarettet uppgår andelen närvaro till 64,1 procent för året och är en ökning med 2,2 procentenheter jämfört med föregående år. Andelen närvaro skulle positivt öka om vakansläget för yrkesgruppen sjuksköterskor varit i mer balans dvs. fler ordinarie medarbetare som delar på den planerade arbetstidsförläggningen. Andelen jour och beredskap för läkare uppgår till 2,3 procent, oförändrad nivå i jämförelse med föregående år.

Utökad närvaro anger arbetade timmar utöver den planerade arbetstiden dvs fyllnadstid, mertid eller övertid. Syftet med att följa utökad närvaro är att timmarna är extra dyra samt att en hög andel utökad närvaro inte ger medarbetarna tillräcklig återhämtning och vila. För lasarettet uppgår andelen utökad närvaro till 6,1 procent jämfört med 6,6 procent föregående år. Yrkesgrupperna sjuksköterska och undersköterska inom 24/7 enheter står för den största andelen utökad närvaro som följd av vakansläget. En negativ konsekvens som arbetsgivaren vill bryta genom att rekrytera fler ordinarie medarbetare. Nedan tabell visar andelen övertid,

fyllnadstid och timlön under de senaste tre åren. Över tid påvisas i stort sett lika uttag av de tre orsaksposterna.

Chefstäthet är ett mått som beskriver antal månadsavlönade medarbetare som chefen ansvarar för. Chef i Region Skåne definieras som ansvarig för personal, ekonomi och verksamhet. Att följa måttet är viktigt utifrån chefens förutsättningar för ett närvarande chefskap. Måttet för lasarettet uppgår i december månad till 28, vilket kan jämföras med 20 föregående år motsvarande månad. Det finns enheter som tidigare haft ett delat ledarskap som nu leds av en chef. En förändring från 2022 är att lasarettets chefspositioner är tillsatta med ordinarie chefer vilket kan vara en orsak till att personalrörligheten mellan åren minskat.

➤ Oberoende av inhyrning från bemanningsföretag

För år 2023 uppgår användningen av externa hyrbolag till 6,45 procent av den egna personalkostnaden jämfört med 4,67 procent 2022. Behov och användning av inhyrda resurser har ökat sett till föregående år för både läkare och sjuksköterskor. Inhyrda resurser omräknat till heltider är följande för åren;

- År 2023, 27 AoH sjuksköterskor, 6,5 AoH läkare
- År 2022, 18,2 AoH sjuksköterskor, 4,9 AoH läkare

Lasarettet följer de ställningstagande som Region Skåne som arbetsgivare fattat under året med en successiv utfasning av bemanningssjuksköterskor för att den 15 januari övergå i ett hyrstopp. Hyrstoppet är mycket utmanade för enheter på lasarettet som har flertalet vakanser och rekryteringsproblematik, samtidigt som beslutet är i rätt riktning för att minska bemanningsbolagens marknad. Som arbetsgivare vill vi satsa på och utveckla verksamheten tillsammans med våra egna medarbetare.

Det nationella ramavtalet för inhyrning är nu tecknat och gällande from 1 maj 2024. Avtalet är tecknat med samtliga leverantörer som lever upp till Region Skånes krav som exempelvis fasta timpriser, inhyrd personal ska vara anställd hos anlita leverantör samt att inhyrd personal inte får ha varit anställd inom Region Skåne de senaste 12 månaderna.

5. Övergripande mål: Långsiktigt stark ekonomi

Resultatmål

Utmaningen inför 2023 uppskattades vid årets ingång till -155,3 miljoner kronor. Sjukhusstyrelse Ystad uppvisar ett resultat för 2023 på -204,0 miljoner kronor.

Största avvikelsen på intäktssidan är intäkterna för incitamentsmodellen operation som är 9,8 miljoner kronor lägre än budgeterat. En del av differensen beror på att lasarettet under 2023 gjort fyra trakeostomier jämfört med nio under 2022. Trakeostomierna ersätts med cirka 1 miljon kronor styck vilket ger en negativ avvikelse på 4,9 miljoner kronor. Lasarettet når totalt sett inte upp till det utökade uppdraget inom ortopedi men har under 2023 utfört 70 fler höftoperationer jämfört med 2022.

Övriga större avvikelser på intäktssidan är intäkterna för patientavgifter, såld vård till patienter utanför Skåne samt asylintäkter som sammantaget är 2,3 miljon kronor högre än budget och 3,2 miljoner högre än 2022. Störst är ökningen under sommarmånaderna. Kostnaderna för sÄrläkemedel är 2,9 miljoner kronor lägre än budgeterat varför även ersättningen för dessa är 2,9 miljoner kronor lägre än budget.

Förutom Lasarettet i Ystads definierade utmaning på -155,3 miljoner kronor är de större avvikelserna på kostnadssidan kopplat till personalkostnader. Svårigheterna att rekrytera personal ger en positiv avvikelse mot budget på 23,6 miljoner kronor för anställd personal. Rekryteringsläget leder också till dyra lösningar så som inhyrd personal och oVertid. Kostnaden för externt inhyrda sjuksköterskor är 32,4 miljoner kronor, en ökning med 10,6 miljoner kronor jämfört med 2022. Högst kostnad har medicinavdelningen haft med 10,2 miljoner kronor, vilket dock är 0,5 miljoner kronor lägre än 2022. Kostnaden har ökat mest på

akutmottagningen för vuxna, från 0,6 miljoner kronor 2022 till 5,1 miljoner kronor 2023. Kostnaden för externt inhyrda läkare är 14,9 miljoner kronor, en ökning med 3,9 miljoner kronor jämfört med 2022. Kostnaden för inhyrda läkare inom medicinområdet uppgick till 9,0 miljoner kronor vilket är en ökning med 3,7 miljoner kronor jämfört med 2022. Det fanns ingen inhyrning inom kirurgiområdet 2022, 2023 är kostnaden 1,5 miljoner kronor. Kostnaden för inhyrda barnläkare har minskat med 1,3 miljoner kronor till 3,9 miljoner kronor.

Totalt är kostnaden för externt inhyrda sjuksköterskor och läkare 47,3 miljoner kronor, vilket är 14,5 miljoner kronor mer än 2022.

Kostnaden för övertid under 2023 uppgår till 34,3 miljoner kronor vilket är 2,5 miljoner kronor högre än 2022.

Ökningen av antalet samordnade vårdgarantipatienter innebär också en ökning av kostnaderna. Under 2023 är samordningskostnaderna 10,9 miljoner kronor. Detta är 10,0 miljoner kronor mer än budgeterat och 5,2 miljoner kronor mer än kostnaden 2022. De tre största grupperna som samordnas är bråck, galla och nedre GI. Det är också dessa tre som ökat mest jämfört med 2022.

Kostnaden för medicinskt material är 4,0 mkr över budget. Det är framför allt kostnaderna för operationsmaterial som ökat. Antalet operationer har ökat med 289 (2,9 %).

I läkemedelskostnaderna ingår kostnader för Octagam som getts till Sus-patienter vid Lasarettet i Ystads dagmedicinska behandlingsenhet med 2,2 miljoner kronor. Dessa kostnader har fakturerats Sus. Störst kostnadsökning finns i gruppen cancerläkemedel, framför allt monoklonala antikroppar.

Bruttokostnadsutveckling	Kostnadsutveckling (mkr)	Kostnadsutveckling (%)	Andel av kostnads- utveckling (%)
Lönekostnader	45,0	6,2%	3,6%
Serviceförvaltningarna	23,5	12,6%	1,9%
Inhyrd personal, extern	15,7	46,6%	1,3%
Läkemedel	6,7	6,4%	0,5%
Samordningspatienter	5,2	90,4%	0,4%
Övriga kostnader	8,0	3,9%	0,6%
Totalt	104,0	8,3%	8,3%

➤ Resultat

Resultaträkning (mkr)	Utfall	Budget	Diff Utf-Bud	Prognos	Budget	Diff bud-prog
	2301-12	2301-12	2301-12	Helår	Helår	Helår
Regionbidrag	807,4	807,4	0,0	807,4	807,4	0,0
Patientavgifter	15,7	15,7	0,0	15,7	15,7	0,0
Försäljning av verksamhet, varor och tjänster	113,8	113,6	0,2	113,6	113,6	0,0
Övriga intäkter och bidrag inkl statsbidrag	219,3	226,6	-7,3	204,6	226,6	-22,0
Verksamhetens intäkter	1 156,2	1 163,3	-7,1	1 141,3	1 163,3	-22,0
Personalkostnader	-777,8	-801,4	23,6	-779,4	-801,4	22,0
Kostnader för inhyrd personal	-55,3	-10,9	-44,4	-46,9	-10,9	-36,0
Köp av verksamhet, material och tjänster	-229,7	-214,7	-15,1	-223,8	-214,8	-9,0
Läkemedel	-108,9	-103,1	-5,8	-103,1	-103,1	0,0
Övriga kostnader och bidrag	-180,4	-24,6	-155,8	-179,6	-24,6	-155,0
Verksamhetens kostnader	-1 352,4	-1 154,8	-197,6	-1 332,8	-1 154,8	-178,0
Kapitalkostnader	-7,8	-8,6	0,8	-8,6	-8,6	0,0
Resultat	-204,0	0,0	-204,0	-200,0	0,0	-200,0

➤ Åtgärder för en ekonomi i balans

Inför 2023 identifierades kostnadsreducerande och intäktshöjande åtgärder motsvarande 36,6 miljoner kronor inom verksamheten för att förbättra resultatet 2023. I huvudsak omfattar åtgärderna reducerade personalkostnader eller ökade intäkter utifrån incitamentsmodellen för operation. Utifrån nuvarande bemanningssituation skulle vakanserna i verksamheten finansiera kostnaden för servicemedarbetarna men den ekonomiska effekten uteblir till följd av höga kostnader för inhyrd personal och övriga dyra bemanningslösningar. Övriga åtgärder inom personalområdet handlar om att sänka kostnader för hyrläkare och att minska kostnaderna för dyra bemanningslösningar med sammanlagt 6,6 miljoner kronor. Utifrån utmaningarna som lasarettet befinner sig i har dessa kostnader inte kunnat minskas med mer än 0,5 miljoner kronor.

Tjänsteköpet från Sus har minskat med 3 miljoner kronor jämfört med 2022.

Åtgärderna för att öka intäkterna uppgår till 9,5 miljoner kronor. Utifrån skäl beskrivna ovan når lasarettet inte upp till den budgeterade nivån för incitamentsmodellen för operation totalt. Åtgärderna att öka antalet höftoperationer, benign gyn operationer samt öron-näsa halspatienter från Sus har dock ökat intäkterna med 4,3 miljoner kronor.

	Effekt på årsbasis	Effekt efter aug
Minskad sjuklön, övertid etc	4,8	0,2
Minskade kostnader inhyrda läkare	1,8	0,3
Egen personal/ servicemedarbetare	17,5	0
Tjänsteköp Sus	3	3
Remisser ÖNH	1	0,2
Incitamentsmodell operation	8,5	4,1
Totalt:	36,6	7,8

Investeringar

Byggnadsinvesteringar/externa förhyrningar

Lasarettet i Ystad har en lokal pott för byggnadsinvesteringar som uppgår till 9 miljoner kronor för år 2023. Under året har hela potten fördelats ut till fyra byggprojekt varav det största omfattar administrativa lokaler som ska byggas om till cytostatikamottagning.

Under året har tidigare beställda projekt startats upp:

- Ytskiktsrenovering UVA
- Fler toaletter på förlossningen, nytt barnupplivningsrum, nytt undersökningsrum, nytt förråd samt nytt mjölkkök
- Övervakningsrum på Hjärtavdelningen
- Platsbyte mellan kirurgi- och urologiavdelningen och medicinavdelningen

Lasarettet har under 2023 lyft fram behov av tre större byggprojekt:

- Ombyggnation på plan 10 (entréplanet) i huvudbyggnaden till en gemensam barn- och vuxenakutmottagning. Här ingår även att flytta upp (icke akuta) mottagningar från plan 10 till plan 13. Regionstyrelsen beslutade i maj 2022 att ge fastighets- och servicenämnden i uppdrag att ta fram förslag på åtgärder för akutmottagningen i Ystad. Förstudiearbetet färdigställdes våren 2023 men har under hösten kompletterats med ytterligare alternativ. Bedömningen är att en fördjupad utredning behöver genomföras avseende förutsättningarna för nybyggnationer på sjukhusområdet och att det på kort sikt sätts av medel för att åtgärda den problematik som finns på akutmottagningen.
- Ombyggnation av central-op med bland annat uppdukningsrum som kortar ner bytestiden mellan operationer. Förstudiearbetet är färdigställt och programhandling påbörjad.
- Ombyggnation av förlossningens lokaler vilket inkluderar etablering av en ny operationssal för kejsarsnitt i anslutning till förlossningen. Förstudiearbetet är färdigställt och programhandling påbörjad.

Utrustningsinvesteringar

Lasarettet i Ystad har en lokal pott för utrustningsinvesteringar som uppgår till 20 miljoner kronor för år 2023. Under året har dessa 20 miljoner kronor fördelats till 21 projekt. De största projekten avser utbyte av operationsborden, utbyte av dialysapparaterna, utbyte av endoskopiutrustningen samt nyinvestering i patientövervakningsutrustning.

Utöver utrustningsinvesteringarna som hanteras inom ramen för lokal pott har lasarettet även fått regionala anslag till att investera i utbyte av all befintlig patientövervakningsutrustning och läkemedelsautomat under 2023, vilket är genomfört.

Produktion

Somatik	Period jan-dec 2022	Period jan-dec 2023	Avvikelse antal 23–22	Avvikelse % 23/22
Sluten vård (antal)				
Vårdtillfällen (avslutade sjukhusvårdstillfällen)	8 387	7 783	-604	-7%
Vård dagar (periodiserade)	34 440	30 170	-4 270	-12%
Unika individer	6 591	6 217	-374	-6%
Öppen vård (antal)				
Kvalificerade distanskontakter	15 424	16 081	657	4%
Besök	109 618	113 558	3 940	4%
varav läkarbesök	73 835	77 414	3 579	5%
varav övriga vårdgivare	35 783	36 144	361	1%
därav vaccinationer	5 916	133	-5 783	-98%
Unika individer	47 573	44 195	-3 378	-7%
Operationer (antal)				
Totalt antal operationer	5 195	5 371	176	3%
- Slutenvårdsoperationer	1 449	1 534	85	6%
- Öppenvårdsoperationer	3 746	3 837	91	2%
Total somatisk vård (antal)				
Unika individer	49 197	45 372	-3 825	-8%

Lasarettet i Ystad har under året haft en mycket ansträngd vårdplatssituation som grundar sig i bristen på sjuksköterskor. Det minskade antalet disponibla vårdplatser har lett till färre vårdtillfällen och därmed färre vård dagar. Medelvårdtiden har totalt minskat med 0,2 dagar. Störst är minskningen för medicinpatienter som minskat med 0,5 dagar. En liknande situation finns inom operationsverksamheten där kapaciteten inte är tillräcklig för att möta behovet. Även här beror det i huvudsak på sjuksköterskebrist men även på undermålig ventilation i en

av operationssalarna vilket medför att salen inte kan nyttjas. Operationskapaciteten nyttjas först och främst till de patienterna med högst medicinsk prioritering. Under året har lasarettet avlastat andra sjukhus vad gäller öron-näsa hals patienter och benign gyn patienter.

I tabellen ovan ingår vaccinationer. Exkluderas dessa har besöken ökat med 9 723 (9,4 %) och antalet unika patienter i öppenvården ökat med 2 221 (5,3 %) patienter jämfört med 2022. Ökningen av antalet besök är en följd av ett aktivt arbete med personalens scheman samt fördelningen av mottagningsrum för att uppnå ett så optimalt nyttjande som möjligt.

Urologin har under året deltagit i ett utvecklingsarbete i regi av SKR ”Att leda utveckling för bättre tillgänglighet”, där produktionsplanering är ett verktyg.

Både akuta och elektiva besök har ökat. De akuta besöken har ökat på både barn- och vuxenakuten men framför allt i de två mobila teamen. Det ena teamet startade under hösten 2022 och det andra under våren 2023. Förhållandet mellan akuta och elektiva besök är i stort sett oförändrat mellan åren.

Distanskontakterna har ökat något. Det är främst brev som ökat medan telefon- och videokontakter är i stort oförändrade. Teknisk lösning för videobesök finns nu på plats och håller på att implementeras på lasarettet.

Uppföljning incitamentsmodell operationer

Bristen på både operation- och anestesisjuksköterskor samt problem med ventilationen i en av operationssalarna gör att Lasarettet i Ystad tyvärr inte ser så stora positiva effekter av incitamentsmodellen operation. Verksamheten arbetar hårt med att utnyttja befintliga operationssalar så effektivt som möjligt. Operationskapaciteten skulle kunna öka om inlämnat äskande angående uppdukningsrum kan realiseras och om ombyggnaden av operationssal 7 åtgärdas enligt plan samt om den ansträngda bemanningssituationen förbättras vad gäller operationssjuksköterskor.

Nyckeltal produktion

Unika patienter nedan är exklusive vaccinationer.

Mixpoäng/använda timmar var 2022: 9,99 mixpoäng/1 000 använda timmar och 2023: 10,02 mixpoäng/1 000 använda timmar. Nyckeltalet har ökat med 0,2%.

Bruttokostnad/unika patienter var 2022: 28 888 kr/unik patient och 2023: 30 072 kr/unik patient. Nyckeltalet har ökat med 4,1%.

Bruttokostnad/mixpoäng var 2022: 88 695 kr/mixpoäng och 2023: 93 657 kr/mixpoäng. Nyckeltalet har ökat med 5,6%.

Såväl unika patienter som mixpoäng har minskat inom slutenvården och ökat inom öppenvården. Minskningen inom slutenvården beror främst på färre disponibla vårdplatser 2023 jämfört med 2022. Ökningen inom öppenvården är en följd av såväl arbete för att förbättra tillgängligheten som arbete med effektivt resursutnyttjande. Bruttokostnaden har totalt sett ökat med 8,3 procent mellan åren. Nyckeltalen ökar mindre än så vilket indikerar en kostnadseffektivare vård 2023. Även mixpoäng/använda timmar ökar vilket innebär en något ökad produktivitet.

Framsynt miljöarbete

För att driva ett proaktivt, framgångsrikt och engagerat miljöarbete är medarbetarnas kunskapsnivå och medvetenhet avgörande. I syfte att öka kunskapsnivån och medvetenheten samt göra de regionala miljömålen begripliga och hanterbara i vardagen konkretiseras förvaltningens miljöarbete genom att verksamheterna bryter ner de regiongemensamma fokusområdena för miljömål; *resurseffektiv och cirkulär ekonomi*, *låg klimatpåverkan* och *frisk och hälsosam miljö*. Utifrån fokusområdena har Region Skåne tagit fram åtta handlingsplaner för de mest miljöpåverkade områdena. Verksamheterna har utgått från sin miljöpåverkan och har arbetat med en eller flera av de åtta handlingsplanerna. Förvaltningen har lyft fram fem miljömått för det övergripande miljöarbetet.

Lasarettet i Ystad granskades under oktober i den årliga externa revisionen varpå det uppdagades två mindre avvikelser. En intern revision genomfördes under våren varpå en del förbättringspotential uppdagades, framför allt inom brandskydd.

Med allt större hygienkrav för att undvika spridning av smittor och bakterier så är det en stor utmaning för en sjukvårdsverksamhet att uppnå målen i Region Skånes miljöprogram 2030. Under 2023 har lasarettets verksamheter arbetat ambitiöst med miljömålen och lämnat många goda exempel på hur de minskat miljöpåverkan genom att integrera miljöhänsyn i vardagen. De senaste åren visar på ökad miljömedvetenhet och ökat intresse för miljöfrågor vilket avspeglas i resultaten.

Nedan följer en redogörelse av resultatet från insatser inom prioriterade miljömått som gjorts under året på Lasarettet i Ystad. Resultatet bygger i huvudsak på första halvårets siffror omräknat till en helårsprognos.

Bidra till att den samlade och farliga exponeringen av läkemedel minskar

Förvaltningens totala exponering av läkemedel ligger kvar på samma nivå som 2019. Läkemedelsexponeringen är en del som behöver belysas framöver för att få till en nedåtgående trend av användandet.

Minska energiförbrukningen per sjukhusområde

Sjukhusområdet minskade den totala energiförbrukningen med ca 8,9 procent jämfört med

basåret 2019. Denna minskning har skett genom sänkning av värmen i icke-vårdrelaterade lokaler, byte av ljuskällor till LED, ändrat beteende så som att släcka på rummen när man inte är där, stänga av datorer och skärmar vid arbetsdagens slut. Arbetet med utbyte av ljuskällor, driftoptimering av värmesystemen mm fortsätter framöver, ett arbete som genomförs av regionfastigheter. Upplysning till medarbetare om vikten av att stänga av datorer och släcka belysning är också en viktig del i det fortsatta arbetet med att minska energiförbrukningen.

Verksamheten är en stor energianvändare så varje procent av minskad förbrukning ger ett positivt resultat. Ju större minskningen är ju svårare blir det att framöver minska ytterligare då marginalerna blir mindre för de påverkbara delarna.

Minska förbrukningen av engångsmaterial jämfört med 2019

Lasarettet minskade inköpen mellan 43 procent och 76 procent i tre av fyra utvalda produkter inom kategorin engångsmaterial, jämfört med 2019 vilket bidrar till lägre utsläpp samt bättre resursutnyttjande. Den del som inte minskade kan sorteras in under kategorin medicinska undersökningshandskar. En naturlig följd efter pandemin.

Det finns goda chanser av fortsatt minskning under förutsättning att det erbjuds mer flergångsalternativ för dagens engångsprodukter. Här har inköpsorganisationen en viktig roll.

Minska mängden restavfall

Sjukhusområdet minskade mängden restavfall med 6,7 procent jämfört med 2019. Åtgärder så som att använda flergångsartiklar, minska matsvinnet och att använda möbler och inredning från återbruk är en väg att gå för att minska på avfallet.

Fokus på att källsortera fler produkter och med än större noggrannhet är ett exempel som kan ge ytterligare minskning av restavfall, gärna i kombination med inköp av flergångsprodukter.

Minska mängden serveringssvinn och tallrikssvinn från patientmåltider

Matsvinnet på lasarettet minskade med 4,1 procentenheter under 2023 från 20,9 procent till 16,8 procent. Detta resultat är en klar förbättring jämfört med tidigare år då matsvinnet ökat. Dock är det en fortsatt stor utmaning att jobba mot 2030 då matsvinnet enligt Region Skånes miljömål ska halveras.

Genom att hitta samarbete och öka kommunikationen mellan centralköket, Regionservice och verksamheterna kan matsvinnet minskas ytterligare. LiY ska under 2025 gå över till Region Skånes gemensamma måltidsdistribution, vilket förväntas ytterligare bidra till minskat matsvinn.

Robusta och säkra verksamheter

Krisberedskapsförmåga

Under våren genomfördes ett omfattande arbete med att revidera och uppdatera kris- och beredskapsplanen, vad gäller höjd beredskap. Kontinuitetsplanen är under revidering.

Rutin finns med introduktion av förvaltningens kris- och beredskapsplan för nya chefer och AT läkare och denna har följts. Planering för nätverk i kris- och beredskapsfrågor är under arbete och planeras starta upp i januari 2024. Syftet med nätverket är att utveckla, förbättra, förankra och implementera rutiner samt arbeta för ett mer robust kris- och beredskapsarbete för Lasarettet i Ystad.

CBRN arbetet är aktiverat efter pandemin. Representanter från LiY har fått instruktörsutbildning samt deltagit på sammankomster. CBRN instruktör har samlat saneringsgrupp för genomgång, saneringstältet är rest för att säkerställa att det är helt. En saneringsövning är planerad till våren 2024. Kris- och beredskapssamordnare har kommunicerat behovet av fast saneringshall till förvaltningsledning i stället för sårbarheten med tält, för att säkerställa möjligheten att sanera två eller fler drabbade.

Under 2023 har beredskapen höjts till stabsläge vid enstaka tillfälle, detta pga. driftstörning i IT, telefoni, övervakning samt ett högt patientinflöde.

Krisberedskap och risk- och sårbarhetsanalys

Risk- och sårbarhetsanalys är genomförd och rapporterad. Lasarettet i Ystad har rutiner för driftstörningar inom el, gas, VA och IT. Verksamheten har reservsystem och generellt är driftsäkerheten på dessa system hög. Rutiner för driftstörningar har behov av genomgång och revidering vilket pågår.

Representant från LiY har deltagit på nätverksträff för kontinuitetshantering samt risk- och sårbarhetsfrågor.

Ledningssystem för säkerhetsarbetet

Lasarettet i Ystads säkerhetsledningssystem, som följer förvaltningens linjeorganisation, leds av säkerhetsstrategen som ansvarar för ett heltäckande nätverk inom organisationen.

Säkerhetsstrategen leder utvecklingen av utbildningar, kameraövervakning, överfallslarm, skalskydd, brandskydd och trygghetsarbete i stort. Varannan vecka hålls möten med Sus enhet för säkerhet och katastrof där ärenden och rapporter diskuteras.

En viktig del är utbildning av medarbetare som har en specifik roll i säkerhetsarbetet. Det är exempelvis nya chefer och nya ombud som introduceras. Avgörande för att funktionspersoner

ska kunna utföra sina uppgifter är att hemvisten för dokument och information är uppdaterad och aktuell.

Under 2023 har överfallslarmen börjat ses över och kopplats om till nya sändare för att säkra upp funktionen. Det arbete kommer att avslutas under våren 2024.

Två gånger under året har utemiljön setts över ur ett säkerhetskyperspektiv tillsammans med Regionfastigheter.

Alla nyanställda ska ha fått en broschyr "För Sakerhets Skull" samt checklistor för brandskydd och sakerhet som en del av det sakerhetshöjande arbete.

Lasarettets passagesystem har genomgått en stor revision med nya snävare zonindelningar och tydligare rutiner. Detta för att säkra upp att rätt person har behörighet till rätt lokal samt att avslutade medarbetares behörigheter tas bort. Även våra externa aktörer har genomgått översyn och skärpning av behörigheter i vårt passagesystem. Under våren 2024 kommer detta projekt vara avklarat.

Under året har ett samarbete med kommunens sakerhetssamordnare inletts. På så sätt kan en bättre helhetsbild skapas om hur förändringar i samhället påverkar vården.

Beredskap för hot- och våldssituationer

Samtliga medarbetare på Lasarettet i Ystad ska genomgå digital utbildning i hot-och våld. Sakerhetsstrategen erbjuder utbildning i hot och våld och den har hållits elva gånger under året för olika verksamheter. Vid introduktion av AT, nyanställda, nya chefer och tillsynsvak har hot och våld varit ett av ämnena. Detta arbete är viktigt att fortsätta med då personalenkäten (12 procent i år och 17 procent förra året) fortfarande visar att en del inte tycker att de är tillräckligt förberedda för att hantera hot och våld på arbetsplatsen. Bemötande är en viktig del i arbetet kring att hantera hot och våld, därför behöver verksamheterna aktiva arbeta med denna fråga tillsammans med sakerhetsstrategen. Hot och våld har beaktats när nya lokaler har tagits i bruk för att upprätthålla eller öka sakerheten.

Akuta situationsanpassade lösningar har gjorts ett par gånger under 2023 för att stärka upp skydd av egendom eller person.

Informationssakerhet

Uppföljning av informationssakerheten sker dels årligen utifrån styrande dokument, dels när det inträffar väsentliga händelser som påverkar informationssakerheten. Särskilda uppföljningar av större betydelse har skett bland annat vid otillåtna dataslagningar, vid misstanke om dataintrång avseende patientuppgifter och felaktig hantering av e-tjänstekort. Uppföljning av genomförda skyddsåtgärder vid riskanalyser har främst berört hanteringen av skyddade personuppgifter i informationssystem och nätverkssakerhet i enlighet med informationssakerhetspolicyn.

Riskbedömningar genomförs systematiskt ur ett informationssäkerhetsperspektiv bland annat i enlighet med lag om informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster (2018:1174), EU:s dataskyddsförordning (GDPR 2016/679) och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården (HSLF-FS 2016:40). Under 2023 har många nya tekniska lösningar implementerats och behovet av riskbedömningar ur ett informationssäkerhetsperspektiv ökar ständigt i takt med digitaliseringen. Riskbedömningar har till exempel genomförs vid införande av tjänsteplattformar för distansmonitorering, videokommunikationstjänster i operationssalar, e-tjänster för sammanhållen vårddokumentation och användandet av hälsodata för sekundära ändamål. Samtliga riskbedömningar redovisas i enlighet med informationssäkerhetspolicyn samt delges chefläkare och informationssäkerhetschef vid begäran.

Åtgärder för förbättring av informationssäkerheten har främst vidtagas av den lokala IT-kommittén som arbetar för ökad säkerhet, kvalitet och krisberedskap för IT-frågor och Informationsstyrningsrådet vid Koncernkontoret. Några åtgärder som vidtagits för att höja informationssäkerheten är till exempel tillgänglighet för telekommunikationstjänster och insatser för bättre samverkan med interna samarbetsparter. Utbildnings- och informationsinsatser har även genomförts utifrån omvärldsbevakning och vid identifierade verksamhetsbehov. Under året har särskilda utbildningsdagar arrangerats i samråd med hälso- och sjukvårdspersonal och andra säkerhetsfunktioner för att uppnå en balanserad säkerhet.

Systematiska och återkommande kontroller av hälso- och sjukvårdspersonalens åtkomst till personuppgifter om patienter görs i enlighet med föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40) och gemensamma rutiner för genomförande av loggkontroller inom Region Skåne. Under perioden januari – december 2023 har 78 kontroller registrerats.

Hög driftssäkerhet fastigheter

Lasarettet i Ystad samarbetar med fastighetsdriften och Regionfastigheter för att systematiskt säkerställa driftsäkerheten inom el, gas, VA och IT. Detta samarbete sker dels genom kommittéer, dels genom löpande drifts- och kundmöte. Samarbetet ska resultera i att det ska finnas en reservplan vid oförutsedda driftstopp. Generellt är dessa system väldigt driftssäkra.

Enhet infrastruktur på Skånes universitetssjukhus deltar i bevakningen av framtagande av beslutsunderlag för större investeringar. Vidare sker ett nära samarbete med Regionfastigheter och fastighetsdriften för att säkerställa daglig drift och kritiska punkter på mottagningar och avdelningar.

Den årliga uppföljningen av systematiskt brandskyddsarbete (SBA) har presenterats i de olika skyddskommittéerna och för förvaltningsledningsgruppen.

Med stöd av lasarettets säkerhetsstrateg har fastigheter och verksamheter förstärkts med olika tekniska lösningar för att öka upp trygghet för patienter, medarbetare och besökare.

Robusta IT-system

Verksamheterna på lasarettet påverkas av störningar som uppstår när IT och telefoni inte fungerar. För att hantera dessa situationen har följer lasarettet upprättad kontinuitetsplan, vilket just nu håller på att revideras.

Det saknas emellertid stöd för att få fram aktuella läkemedelslistor eller akutmottagningens patientliggare off-line. Lasarettet har framfört att driftsäkerheten bör ses över regionalt i syfte att minska denna typ av störningar samt att införa möjlighet att hitta senast aktuell information off-line.

Vid de driftsstörningar som inträffade under 2023 som berodde på IT-avbrott fungerade kontinuitetsplanen väl.

Förmåga att hantera samhällsstörningar

Särskild krisledning har genomfört utbildning i stabsmetodik i samband med stabsövning under våren. Kris- och beredskapssamordnare för LiY deltog under året på inspirationsdag för säkerhet och beredskap.

Representanter från LiY har deltagit på Beredskapsenhetens utbildning i Katastrofmedicin grund samt Katastrofmedicin hospital.

För att säkerställa och upprätthålla krisberedskap på Lasarettet i Ystad behövs övningar och utbildningsinsatser för krisledning och verksamhetsprioriterade enheter som akutmottagningen, AVA, IVA samt anestesi.

Representant från LiY deltar i styrgruppen Risk Kris Katastrof (RKK). Styrgruppen sammanträder en gång i månaden och minnesanteckningar från denna verksamhet publiceras på Intranätet.

Robusta upphandlingar

Förvaltningen Sus har en styrgrupp för investeringar och lokalförsörjning (ILF) där Lasarettet i Ystad ingår. Styrgruppen utgör garant för en del av de upphandlingar som behövs för verksamheten. Styrgruppen arbetar med planering och investering i utrustning och lokaler. I uppdraget ingår bland annat att vara referensgrupp för projekt och utredningar, att initiera och följa upp byggärenden samt att förbereda beslut i lokalfrågor.

Gruppen består av representanter för förvaltningsledningarna, Enhet infrastruktur, samt verksamhetsrepresentanter för medicinska specialiteter, kirurgiska specialiteter och teknikutveckling verksamhet.